

AVSLØRINGENE OM SEKSUALISERTE INTERVJUER:

BI-ledelsen ble VARSLER allerede i 2007

NÅ SKAL BARTENDERUTVALGET LEGGES NED

Kommentar side 2 og 3 Nyhet side 4 og 5

MAGASINET
HOMOFIL «AMIR» (18):
VIL GIFTE SEG
MED EN KVINNE

70 ÅR!

UNIVERSITAS

Norges største studentavis | årgang 70, utgave 24 | www.universitas.no | onsdag 28. september 2016

Professor tatt i
PLAGIAT
ti år etter Nyhet side 7

FATTIGDOM, KORRUPSJON OG ET MILLIARDTYVERI:

Studenter gir opp Moldova

«Jeg vet at Gud har
en plan for meg»

ANA ER ÉN AV DEM SOM
VELGER Å BLI IGJEN

Stor reportasje om Moldova i utenriks side 12 til 15

redaktør: **Torgeir Mortensen**
torgeirm@universitas.no 454 72 320

nyhetsleder: **Birk Tjeldflaat Helle**
birkth@universitas.no 988 51 171

fotosjef: **Adrian Nielsen**

desksjef: **Lise Blekastad**

nettredaktør: **Sondre Myhre**

magasinredaktør: **Kaja Storøsten**

MENINGER

Bikkjeslagsmålet

Først åpnet Kunnskapsdepartementet (KD) tilsyn med Westerdals, så svarte skolen ved å saksøke departementet. Alt på én tirsdag. Frontene er med andre ord steile og ordkrigen mellom minister Torbjørn Røe Isaksen og Westerdals-rektor Tine Widerø forventes ikke å gi seg med det første.

– Dagens Westerdals ble opprettet gjennom en rekke transaksjoner og høyskolen har hatt handel med nærstående. Derfor vil vi se nærmere på det, dunderer det fra kunnskapsministeren.

– Styret i høyskolen Westerdals Oslo ACT har besluttet at høyskolen ønsker en rettslig prøving av rettmessigheten av kravene fra KD, slår Widerø nådeløst tilbake.

Reagerer du på ordbruken må du vite at denne konflikten truer med å rive ryktet til begge i fillebiter.

Westerdals har allerede fått seg en stygg ripe i lakken, noe som har gått utover søkertall og økonomien til skolen. Kunnskapsdepartementet, på sin side, har fått så ørene flagrer på grunn av dårlig tilsyn med den private høyskolesektoren, blant annet fra kontrollkomiteen på Stortinget. Både KD og Westerdals forsøker nå å redde stumpene.

Torbjørn Røe Isaksens opprettelse av et tilsyn for å se private høyskoler og fagskoler i kortene er et positivt signal, selv om det kommer altfor sent.

Privat skoledrift er selvfølgelig et verdifullt bidrag til et mangfoldig og sterkt akademisk miljø. Men det er også *big business*, milliarder av kroner, skurker og helter. Og vi kan ikke alltid ta skoleeierne på ordet. Som Westerdals-eier Nicolai Løvenskiold forklarte til Universitas i 2012, om hvorfor han hadde investert i skolen:

– Utdanning er min «passion». Kommersielt finnes ikke dette interessant. Alle fokuserer bare på penger, men det finnes gode, gamle kapitalister som vil gjøre noe godt for samfunnet.

Verken KD eller Westerdals har gjort seg fortjent til studentens tillit. Opprettelsen av et tilsyn er første steg for å igjen etablere tillit til de vaklende institusjonene.

Siste servering

Bartenderutvalget ved BI (BUFF) ble tirsdag kveld vedtatt lagt ned. Skål og god natt! *Les mer på side 4 og 5.*

Universitas er en avis for og av studenter. Universitas er et nyhets- og debattorgan for lærestedene tilknyttet Studentsamskipnaden i Oslo og Akershus (SiO). Universitas skal drive kritisk og uavhengig journalistikk, og være partipolitisk nøytral. Universitas arbeider etter Vær Varsom-plakatens regler for god presseskikk. Den som mener seg rammet av urettmessig omtale oppfordres til å kontakte redaksjonen.

Daglig leder: **Louise Faldalen Prytz**
l.f.prytz@universitas.no 22 85 33 36

Annonseansvarlig: **Geir Dorp**
geir.dorp@universitas.no 22 85 32 69

Besøksadr.: **Moltke Moes vei 33**

Postadr.: **Boks 89 Blindern, 0314 Oslo**

Epost: **universitas@universitas.no**

Web: **www.universitas.no**

Når ble seksuell krenkelse gøy?

Lek i grenseland

kommentar

Heidi Bang, journalist i Universitas

Opptaksritualer som dette blir tydeligvis vanligere ved norske universiteter og høyskoler. Ved NTNU må studenter åle seg gjennom fiskeslo for å inkluderes i linjeforeningene. Seksualiseringen av utfordringer som dette, slik som hos BUFF, virker som et nytt element i maktmisbruket. Skrekkekspelet er oppslagene fra fadderuken til NHH for et par år siden om konkurranser hvor man fikk

Du har bind for øynene, vet ikke hvor du er, eller hvem som ser på. Du blir bedt om å kle av deg, om å simulere seksuelle handlinger. Joda, du kan selvsagt la være, men da vet du at du blir utestengt. Og at du stemples som «kjedelig».

I forrige uke avdekket Universitas de høyst tvilsomme opptaksritualene til barforeningen på BI (BUFF). Studenter som har deltatt på jobbintervjuene kunne fortelle at prosessen blant annet innebar stripping og simulering av å «suge kuk». Etter at saken ble publisert har Universitas blitt kontaktet av flere som kunne fortelle om lignende opplevelser i BUFF. Ifølge kildene har dette pågått i mange år, enda ledelsen i både foreningen og på BI har visst om det.

«Når tvilsomme tradisjoner unnskyldes som en del av *leken* er veien kort til at overgrep eller voldtekt blir en del av *steken*.»

poeng for å slikke krem av brystet på eldre studenter og ta shots fra medstudenters pung. Aller mest minner dette om et karikert amerikansk college-liv, slik man kjenner det fra film og tv.

Ved amerikanske universiteter har fenomenet et navn: *hazing*. Dette er ydmykende og seksualiserte ritualer, som gjerne involverer alkohol, for å avgjøre hvem som får bli med i bror- eller søsterskapene, kjent som *fraternities*. Klarer du opptaket kan du se frem til å leve sammen med resten av fratboysa og feste, pule og drikke til du uteksamineres.

Med god hjelp fra Hollywood er det nok mange norske studenter som idoliserer amerikansk college-kultur. Samtidig går debatten i USA om hvorvidt

Historiske skråblikk, av og på Randen

Arkivaren

Militærkupp på HF

«Er du en av de som klager på at du må ha Ex.phil? Da burde du være glad for du ikke er en student ved Det humanistiske fakultet i 1969. Cirka 250 studenter deltok i en aksjon for å få fjernet den obligatoriske undervisningen i latin. Det gikk så langt at studentene braste inn og avbrøt et fakultetsmøtet. Aksjonen var imidlertid mislykket og latin forble obligatorisk i flere år til. En student fortalte Universitas at han fryktet «juntastyre» etter manglende samarbeidsvilje fra fakultetet. Ex.phil er kanskje ikke så ille likevel?»

Universitas nr. 5, 1969

Mads Randen

Porno-Rolness

«Det å være opptatt av hjemmehygge og kos er ikke mer ærefullt enn å være opptatt av porno», sa Kjetil Rolness til Universitas i 2000. Den sagnomsuste kranglefantan blottla sitt sanne jeg og glemte intervjuavtalen med Universitas i første omgang. Når han endelig møter opp på Harry Holes favorittrestaurant, Schröder, dagen etter, understreker Rolness at han ikke er en gammel gris. Nå, 16 år senere, må kanskje Rolness revurdere utsagnet.

Universitas nr. 9, 2000

ILLUSTRASJON: ØYVIND HOVLAND

den samme fratboy-kulturen bidrar til å bagatellisere voldtekt og fremme kvinnefiendtlige holdninger. Særlig etter at den amerikanske studenten Brock Turner voldtok en bevisstløs jente bak en container etter et fratparty. Selv om vi ikke har nådd amerikanske tilstander ennå, er situasjoner som BUFFs jobbintervjuer svært problematiske – og farlig nærme grensen til overgrep.

Dessuten skal det ikke være opp til en forening å bestemme hvor enkeltindividers grenser skal gå. Dette er tross alt organisasjoner som eksisterer for å inkludere, forebygge ensomhet og skape gode sosiale miljø rundt studiene. Fer-

ske studenter er i en spesielt sårbar situasjon, og vil mest sannsynlig pushe egne grenser om det gir dem tilhørighet. Selv om studentene som deltar i øyeblikket kan føle at det er greit, er de likevel den sårbare part i en situasjon med skjev maktfordeling.

BUFFs tradisjoner eksisterer ikke i et vakuum. De er formet av holdninger på BI, blant studenter og i samfunnet generelt. Det vi bør lære fra USA er hvor farlig det er å skape en studentkultur hvor samtykke og grensesetting ikke tas alvorlig. Når tvilsomme tradisjoner unnskyldes som en del av «leken» er veien kort til at overgrep eller

voldtekt blir en del av «steken».

BI bør vokte seg for å gi denne typen holdninger grobunn. Sex (eller simulering av sex) er tross alt best når ingen drites ut.

debatt@universitas.no

 Blikket

av Bjørnar K. Bekkevard

Stoltzen: Et menneske som bor i en by med for det meste 1 etasjers hus, har en blogger regnet ut at går rundt 500 tusen trappetrinn. For mennesker som bor i storbyer, som vi trygt kan regne Oslo som, har John Read skrevet at en kan regne tre og en halv million trappetrinn hvis en regner at en er et opptrappende menneske i hele 70 år. Så enten om du trapper ned eller opp fra studiene kan vi i Universitas anbefale - ikke ta heis igjennom livet.

UNIVERSITAS

Tips oss

tips@
universitas.no

Følg oss

På papir hver onsdag,
på nett hele tiden:
www.universitas.no
facebook.com/UniversitasOslo
twitter: @universitas_no
instagram: [universitas_offisiell](https://instagram.com/universitas_offisiell)
For oppdaterte studentnyheter.

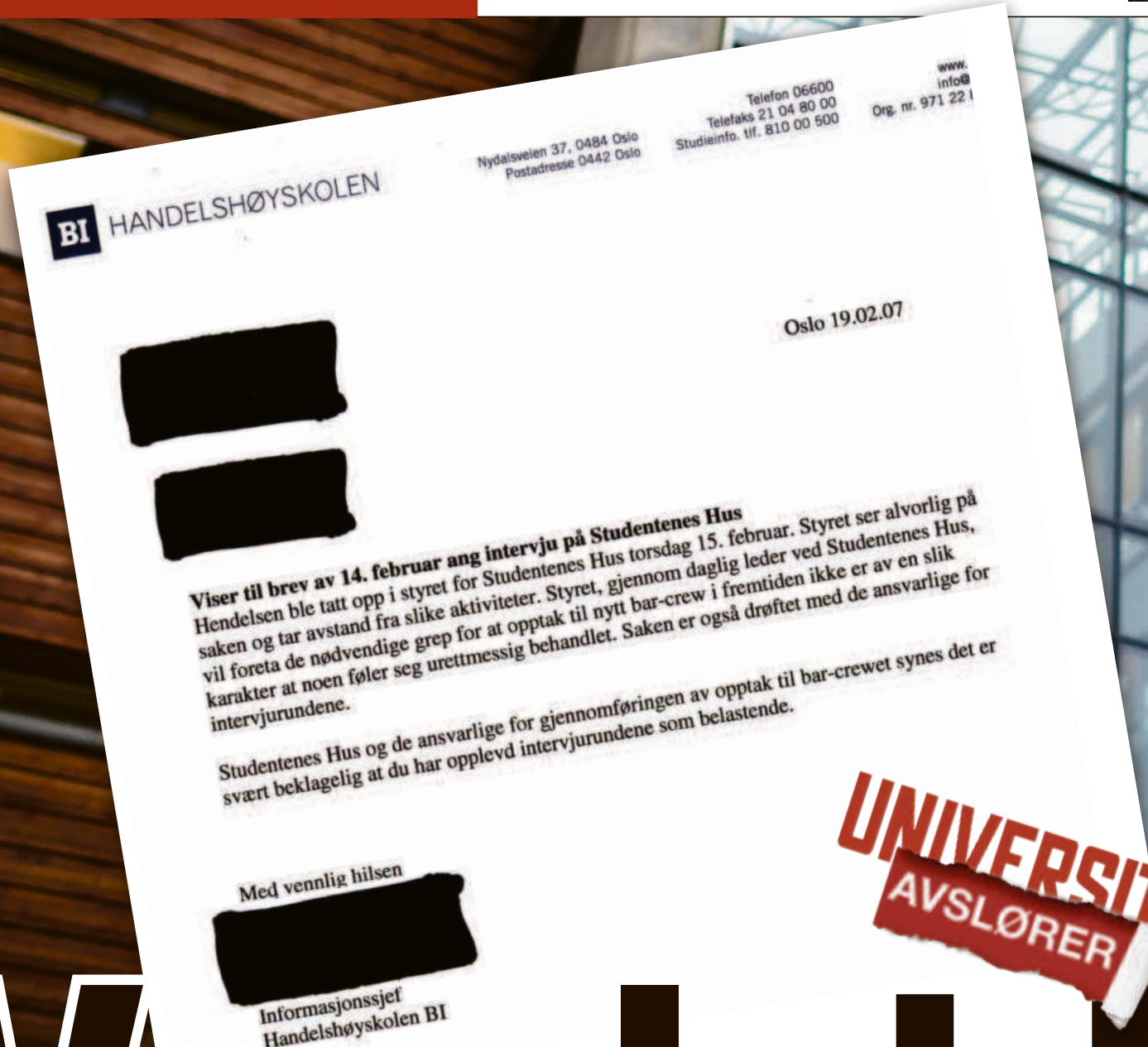
nyhetsleder: **Birk Tjeldflaat Helle**
birkth@universitas.no 988 51 171

NYHET

Best rangert i Norge

KLATREMUSEN: UiO-rector Ole Petter Ottersen bykser ytterligere tre plasser opp på den anerkjente rangeringen fra det London-baserte magasinet Times Higher Education. Mens Universitetene i Bergen og Tromsø faller, klatret UiO opp fra 135. plass til 132. plass på listen over verdens beste universiteter. – Som vi alltid minner

om er det store metodiske svakheter ved disse rangeringene, men vi vet at mange ser til disse listene når de velger studiested og samarbeidspartnere. At rangeringene fanger opp den positive utvikling ved UiO er selvsagt gledelig, men burde kunne tas som en selvfølge, sier Ottersen i en pressemelding.

Varslet BI-

Praksisen fortsetter: I et brev fra 2007 lover BI å «foreta de nødvendige grep» for at jobbintervjuene skal endres. Ni år senere har mange BI-studenter vært utsatt for ydmykende intervjupraksis.

Student varslet ledelsen til Handelshøyskolen BI om BUFFs seksualiserte intervjuer allerede i 2007. Likevel grep ingen inn og stoppet praksisen.

BI-forening

tekst Knut Ward Heimdal og Birk Tjeldflaat Helle
foto Hans Dalane-Hval

«Her er det vi som bestemmer! Du gjør som du blir fortalt!»

Det skal en mann ha ropt til «Marianne» da hun var på intervju hos BI-studentenes bartenderutvalg (BUFF) i 2007.

I forrige uke skrev Universitas at BI-studenter på jobbintervju

hos BUFF ble bedt om å strippe med bind for øynene. I ettertid har en rekke personer, som har vært på intervju hos BUFF de siste ni årene, tatt kontakt med Universitas og fortalt om lignende opplevelser.

Måtte ta straffeshot

Marianne er én av dem. Hun er nå i starten av 30-årene og er for lengst ferdig med BI. Intervjuet i BUFF sitter likevel sterkt i minnet.

– Jeg fikk bind for øynene og ble snurret rundt flere ganger. De førte meg inn i et rom med sterke lyskastere rett i ansiktet mitt. Jeg kunne ikke se forbi lysene, men jeg hørte at det var folk der, sier hun.

Ved siden av Marianne sto det et bord med shotglass. Ifølge henne ble hun bedt om å styrte shot-sene og da hun nektet fortsatte de å kommandere henne. Til slutt valgte hun å gjøre som de befalte.

– Resten av intervjuet besto

av seksualiserte og ubehagelige spørsmål stilt på en autoritær og krenkende måte, forteller hun.

Likevel har bartenderutvalgets intervjupraksis pågått helt frem til i dag.

Varslet ledelsen

Marianne synes hendelsen var svært ubehagelig og endte opp med å varsle ledelsen på Handelshøyskolen BI og BIs studentforening (SBIO) om hva som foregikk på opptaksintervjuet.

I et brev datert 2007 skriver BIs daværende informasjonssjef: «Styret (i Studentenes Hus), gjennom daglig leder ved Studentenes Hus, vil foreta de nødvendige grep for at opptak til nytt bar-crew i fremtiden ikke er av en slik karakter at noen føler seg urettmessig behandlet.»

Legger ansvaret på SBIO

I styret til Studentenes Hus var både ledelsen i BI og SBIO representert.

BI ønsker ikke å svare på om de tar noe ansvar for at BUFFs intervjupraksis ikke har blitt stoppet. De vil heller ikke kommentere hvilke tiltak som har blitt iverksatt for å stoppe praksisen.

Ingen i BIs ledelse vil stille opp til intervju, men BIs kommunikasjonssjef Ole Petter Syrrist-Leite skriver følgende i en e-post:

– Handelshøyskolen BI er opptatt av at alle studenter som

Rystet over BI-studenter

DÅRLIGE HOLDNINGER?: Den amerikanske retorikkforskeren Cheryl Glenn er sjokkert over at flere BI-studenter uttrykte støtte til Donald Trump under en forelesning sist uke. Den kjente retorikkforskeren fra Penn State University regnes som en av USAs fremste, og har et tett samarbeid med Universitetet i Oslo. – Vet

du at i går holdt jeg en forelesning på Handelshøyskolen BI i Nydalen om retorikken i den amerikanske presidentvalgkampen, og flere av studentene mente at Donald Trumps innvandringspolitikk var helt rett. Det hadde jeg ikke trodd jeg ville oppleve i Norge, sa hun til universitetsavisa Uniform.

Færre doktorgrader

DOKTOR: Tallet på antall doktordisputaser i Norge har gått ytterligere ned siden i fjor, melder nettstedet Khrono. Mens antallet avlagte doktorgrader har doblet seg de siste 50 årene, har utviklingen flatet ut de siste årene. Siden 2010 har det samlede tallet på doktorgrader vært synkende, og tall fra vårsemestret

viser en nedgang på sju prosent fra samme periode i fjor. Selv om det har vært noe færre avlagte doktorgrader de siste årene, regner kontaktperson for doktorgradsstatistikk i NIFU, Bo Sarpebakken med at tallet vil øke fra neste år, siden det har vært en økning av doktorgradsavtaler siden 2012.

BUFF legges ned

Etter Universitas' avsløring om seksualiserte jobbintervjuer velger Studentforeningen ved BI å legge ned bartenderutvalget.

Handelshøyskolen BI

tekst Birk Tjeldflaat Helle

Styret i Studenforeningen ved BI Oslo (SBIO) valgte på et styremøte tirsdag kveld å legge ned bartenderutvalget.

– Styremøtet i SBIO avdekket graverende informasjon om uakseptabel praksis under intervjuene med potensielle medlemmer til bartenderutvalget til Studentforeningen (BUFF). Ukulturen har dessverre pågått over flere år, skriver informasjonsansvarlig Henny S. Pettersen i SBIO.

Styret i SBIO anbefalte derfor å legge ned utvalget. En enstemmig SBIO-ledelse avgjorde å følge styrets anbefaling.

– Informasjonen som har kommet fram er på ingen måte forenelig med SBIOs verdier. Vi skal være en åpen, engasjerende og inkluderende organisasjon. Denne adferden strider mot alt vi ønsker å være og er totalt uakseptabel, sier SBIO-leder Cristobal Pohle Vazquez i pressemeldingen.

Ledelsen i SBIO har besluttet å opprette en varslingsfunksjon. Dette for å kunne gi studentene enklere tilgang til å varsle om mulig uønsket atferd.

Universitas har ikke lyktes i kontakt med lederen for BUFF.

birkth@universitas.no

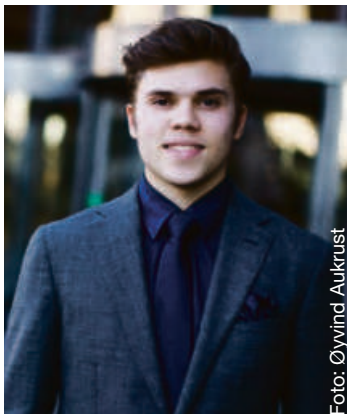

Foto: Øyvind Aukrust

SBIO: Leder i SBIO, Cristobal Pohle Vazquez

Ledelsen

ønsker å engasjere seg i studentforeningen skal bli møtt på en profesjonell og inkluderende måte. BI tar avstand fra all adferd som kan fremstå som støtende for våre studenter.

Samtidig understreker han at det er SBIO som har ansvaret for det som skjer i regi av studentutvalgene.

– SBIO er et selvstendig organ, som også er ansvarlig for egen drift, samt håndtering av uønskede hendelser.

Ønsker ikke å kommentere Styreleder Espen Haugen for SBIO sier at de tar avstand fra slik praksis, og at de undersøker saken med utvalgene sine.

Haugen sier at SBIO tar saken på alvor, men at han ikke ønsker å kommentere saken ytterligere.

I forrige uke nektet BUFF til Universitas for at deres intervjuer er seksualiserte. De ønsker ikke å kommentere de nye opplysningene i saken.

Krenkende adferd

Flere personer som har vært med på opptaket til BUFF de siste årene reagerer sterkt på hvordan de ble behandlet. Christopher Knut Soltvedt (34) søkte om å være med i BUFF to år etter Marianne. Han forteller at lite hadde endret seg da han skulle på intervju i 2009.

– Jeg satt på et rom og ventet på å starte den andre delen av in-

tervjuet, da det kom en fyr med masse kanel i ansiktet ut av intervjurommet. Han fortalte meg at han var blitt bedt om å simulere sex med et tre mens han hadde en banan i munnen.

Det fikk ham til å forlate intervjuprosessen.

– Forstå meg rett, jeg har ikke noe problem med å drite meg ut. Det er en del av studietida. Det som ikke er greit er å presse andre til å nedverdige seg selv på en scene, alene, foran fremmede mennesker du ikke engang får se ansiktene på. Det er krenkende, sier han.

Soltvedt hadde bred erfaring fra utelivsbransjen, både som bartender og gjennom å ha drevet

sin egen bar. Likevel ble han ikke valgt ut til å være med i utvalget, fordi han ikke ønsket å delta på den andre delen av intervjuet.

Universitas har også vært i kontakt med en kvinnelig BI-student som søkte som bartender for tre år siden. Hun forteller at hun fikk bind for øynene og ble ført opp på en scene.

– De startet med å stille kleine spørsmål før det ble drøyer og drøyer. De ba meg vise hvordan jeg rir en gutt, noe jeg nektet. Alt var veldig ubehagelig og det var kjipt å gå på skolen i ettertid uten å vite hvem som hadde sett meg på intervjuet, sier hun.

universitas@universitas.no

Danmark inspirerer New York

INSPIRASJON: Det er ikke bare i Oslo det er vanskelig å finne seg et sted å bo. Også i New York er dette problematisk, og for å løse problemet lar amerikanerne seg inspirere av en dansk løsning, skriver 6sqft. I samarbeid med arkitektbyrået Bjarke Ingels har Kim Loudrup designet hva han kaller «Urban Rigger», små boenheter flytende i fjæra

der 12 studenter deler kjøkken, men har eget soverom og bad. De er billige å produsere, utstyrt med solcellepanel, henter varme fra havvannet og er isolert med NASA-utviklet aerogel. I kjølvannet av at cruiseskipet Ocean Gala muligens også skal huse svenske studenter gjenstår det bare å se om vi nordmenn også slenger oss på den sjøsyke trenden.

SoMe-rasisme på UND

SOSIALE MEDIER: Universitetet i Nord-Dakota undersøker i disse dager to tilfeller av rasisme på sosiale medier, skriver The Washington Post. Det hele begynte forrige tirsdag, da tre elever sendte et bilde på snapchat med teksten «locked the black bitch out». Dagen etter dukket det opp et bilde av fire kvinnelige

studenter i såkalt «blackface», også dette sendt på snapchat. Underteksten? «Black lives matter». Universitetet går hardt ut og kaller episodene utilgivelige. «Det er tydelig at vi har mye å jobbe med for å lære våre studenter om mangfold og respekt», sier rektor Mark Kennedy.

SiO Helse flytter fra Blindern

«Ikke alle studenter har en studentbolig, men de har en helse.»

Hans Christian Paulsen, leder for Studentparlamentet ved UiO

Slitasje og dårlige arbeidsforhold tvinger SiO Helse Blindern ut av Kristian Ottosens hus, og inn i nye lokaler i sentrum. UiO kan ikke love at de får komme tilbake.

Studenthelse

tekst Emilie Solberg
foto Marianne Demmo

– Selve definisjonen på studentvelferd er å tilby gode tjenester der studentene er. Å ha en egen helse-tjeneste ved et av Norges største universiteter bør være en selvfølge, sier Hans Christian Paulsen, leder av Studentparlamentet.

Tidligere i år flyttet tannhelsetjenesten til Majorstua, og nå følger legetjenesten etter i november. Paulsen frykter at studentenes terskel til å oppsøke legehjelp vil bli høyere når legetjenesten flyttes fra campus og ned til sentrum.

Også leder for Velferdstinget, Aleksander Gjørseter, er bekymret.

– Kristian Ottosen er ikke bare Studentsamskipnaden i Oslo (SiO) sin far, men har også fått bygningen midt i hjertet av Blindern oppkalt etter seg, sier han og legger til:

– Det siste Oslo-studentene trenger er to store studenthelse-sentre i sentrum med mindre enn hundre meters avstand fra hverandre.

SiO-planen

Lederen for SiO Helse, Kari Jussie Lønning, forteller at det er for få behandlingsrom og spesialrom i Kristian Ottosen-bygningen som er årsaken til fraflyttingen.

– Ikke bare er slitasjen omfattende, helsetjenesten trenger også mer plass. Slik det er i dag, sliter vi med å kunne gi den beste behandlingen til studentene våre, sier Lønning.

SiOs helsetjeneste i sentrum flytter også inn i nye lokaler i Holbergsgate 21. Lønning bekrefter at de to nye helsesentrene vil ligge i

umiddelbar nærhet til hverandre, men avviser at dette vil være et problem. Ifølge helselederen håper SiO at et rehabilitert helsesenter vil stå klart på Blindern i løpet av 2018.

– Vi har lagt fram et forslag til hvordan oppussingen av Kristian Ottosen-bygningen kan gjennomføres. Universitetet har blitt orientert gjennom hele prosessen med utformingen av planen, og har den inne til behandling nå, sier Lønning.

UiO lover ingenting

Det er imidlertid universitetet som eier Kristian Ottosens hus og har ansvaret for en eventuell oppussing. Direktør John Skogen i eiendomsavdelingen har foreløpig ikke noe klart svar på hvordan de skal klare å pusse opp huset.

– På grunn av den omfattende ombyggingen som må til har vi ikke mulighet eller midler til å iverksette noen umiddelbare tiltak for å rehabilitere bygningen, sier Skogen.

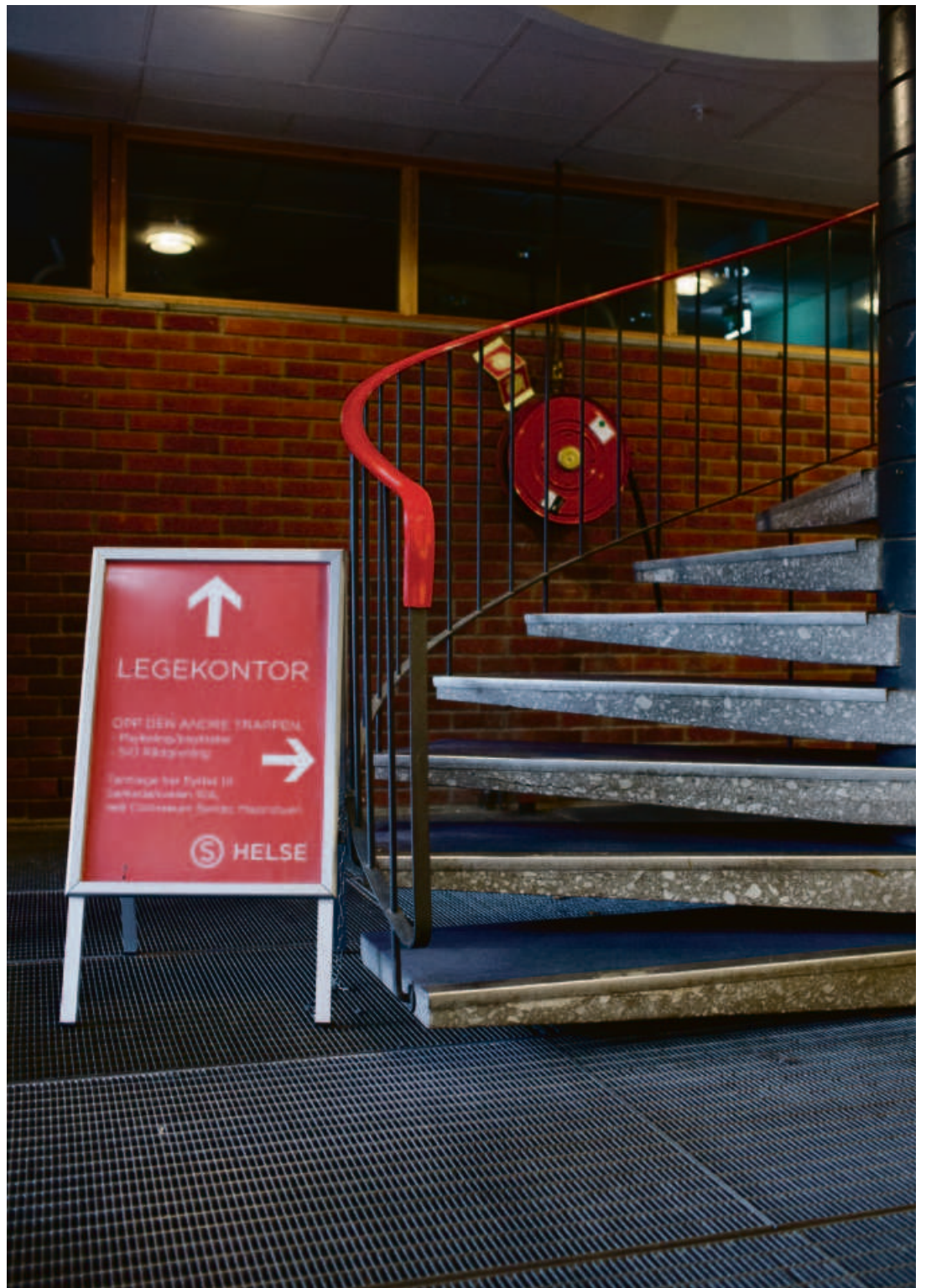
Han sier at det for øyeblikket ikke er andre ledige bygg på Blindern som kan huse helsetjenesten, men at UiO jobber kontinuerlig med å skaffe finansiering til oppussing.

Studentleder Hans Christian Paulsen mener det ikke er godt nok at UiO og SiO ikke kan bekrefte om SiO helse kommer tilbake til Blindern.

– Ikke alle studenter har en studentbolig, men de har en helse. Det viktigste SiO tilbyr, forsvinner på den måten fra der hvor studentene oppholder seg.

Vil tilbake igjen

Lisbeth Dyrhaug, administrerende direktør i SiO, understreker at samskipnaden ønsker å flytte helsetilbudet tilbake til

På flyttefoto: På grunn av nedslitte lokaler må SiO Helse flytte til sentrum. Studentlederne frykter de ikke vil komme tilbake.

Blindern så fort bygningen er rehabilitert. Når dette vil skje derimot, er fremdeles like usikkert som hva denne oppussingen

vil koste.

Dyrhaug deler likevel ikke studentledernes bekymring.

– Våre nye helselokaler ligger

både sentralt og i umiddelbar nærhet til kollektivtrafikken. Dette er ikke noe problem.

universitas@universitas.no

Saksøker Kunnskapsdepartementet

TIL MOTANGREP: – Styret i høyskolen Westerdals Oslo ACT har besluttet at høyskolen ønsker en rettslig prøving av rettmessigheten av kravene fra KD, sier rektor Tine Widerøe.

Meldingen kommer samme dag som Kunnskapsdepartementet åpner tilsyn med Westerdals.

– Vårt ansvar er å sikre at Westerdals Oslo ACT ikke blir påført kostnader høyskolen ikke skal ha, og vi ser frem til at en uavhengig instans avgjør disse spørsmålene. Departementet er varslet om vår avgjørelse, sier rektoren.

Høyskolen melder at en stevning vil bli inngitt Oslo tingrett så fort det

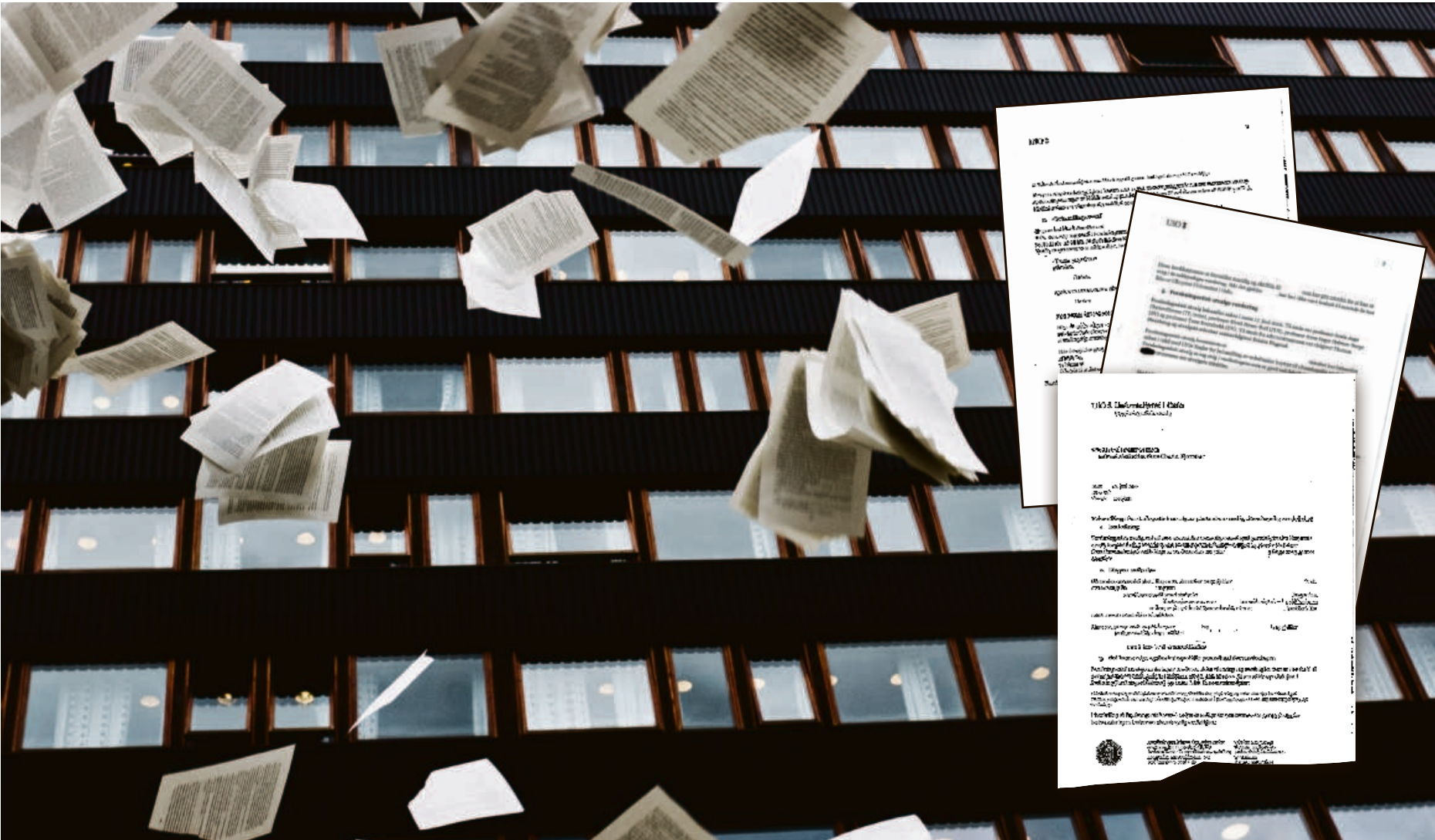
lar seg gjøre.

Bakgrunnen er at Westerdals fikk utbetalt statsstøtte for å drive linjer uten godkjenning mellom 2002 og 2012. Den 6. september i år fattet KD et vedtak om å kreve tilbake 35 millioner kroner fra skolen.

Studentprotester

KJØNN: Lederne i The Daily Princetonian, studentavisen ved Princeton University, går hardt ut mot de nye retningslinjene for intern kommunikasjon ved universitetet, melder Market Watch. Det skal nemlig ikke lenger være lov å bruke benevnelse rotet i kjønn, eksempelvis «freshman», «police woman» eller «chairwoman». Avisen kaller det et farlig

steg i retning orwellisk ytringsundertrykkelse, og nekter å vedkjenne seg de nye reglene. Det er imidlertid uenighet innad i avisen, og flere hevder at disse benevnelsene er med på å undertrykke kvinner og bringe dem til taushet. Argumentet til lederne? «Vi må forberede studentene på det virkelige liv, der slike ord alltid vil være i bruk».

Fersket: En tidligere professor levde med hemmeligheten i ti år. Så ble han tatt.

ILLUSTRASJONSFOTO: ADRIAN NIELSEN

Tatt for plagiat

Professor innrømmer å ha plagiert mens han var ansatt ved Universitetet i Oslo.

Plagiat

tekst Mathias Gravdehaug

I ti år holdt han hemmeligheten skjult. Nå er professoren tatt for plagiat i en bok som kom ut i 2005.

Professoren var ansatt ved Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet da han brukte en rekke illustrasjoner i boken sin uten å kreditere opphavsmannen. I tillegg er flere av avsnittene hans så mistenkelig lik en annen artikkel at det vekker bekymring.

Mannen bak illustrasjonene og

forfatteren av artikkelen klaget mannen inn for Forskningsetisk utvalg (FU) i desember i fjor.

Konfrontert med beskyldningene erkjente professoren forholdet i samtaler med fakultetsledelsen.

Sluttet i jobben

Etter å ha etterforsket saken konkluderte FU med at det forelå vitenskapelig uredelighet.

Saken ble sendt videre til Universitetsledelsen som sluttet seg utvalgets vurdering. De tok dermed over ansvaret for å følge opp saken.

I kjølvannet av avsløringen kalte dekan ved Det matematisk-naturvitenskapelig fakultet, Morten Dæhlen, den tidligere professoren inn på teppet.

– Jeg ga ham noen personlige råd om hvordan han burde håndtere saken, forteller han.

Nøyaktig hva disse rådene var vil han ikke gå inn på, men han forklarer at det ikke er UiOs ansvar å sanksjonere vedkommende.

– Han er ikke lenger tilknyttet universitetet, forteller Dæhlen.

Forskeren sluttet nemlig for noen år siden, uten at dette har en sammenheng med plagieringen, hevder Dæhlen.

Ti år gammel løgn

– I prosentandel var ikke plagiatet omfattende. Men den ti år gamle boken planlegges ikke å utgis på nytt, sier FU-leder Anne Inger Helmen Borge.

Utvalget konkluderte med at gjengivelsen av illustrasjonene var å betegne som vitenskapelig uredelighet siden det ikke ble henviset til verket der illustrasjonene opprinnelig ble trykket.

Hva tekstligheten angår argumenterer utvalget med at dette var første gang forskeren i løpet av sin publikasjonshistorie på over 20 år beskrev enkelte tekniske detaljer så inngående som han gjorde i boken.

At han ikke har henviset til artikkelen han så tydelig er påvirket av er utslagsgivende.

– I allmennhet er professorens litteraturhenvisningspraksis kritikkverdig, står det i en rapport Universitas har fått innsyn i.

Forskningsetikk på UiO

Siden professoren ikke lenger er ansatt ved universitetet kan ikke ledelsen gjennomføre noen sanksjoner.

Universitetsdirektør Gunn-Elin Bjørneboe skriver til Universitas at konsekvensene i dette tilfellet kunne vært korrigerende eller tilbaketrekking av verket og at det i tillegg kunne fått arbeidsrettslige reaksjoner. Vel så viktig som sanksjoner er imidlertid forebyggende arbeid, så en del av prosessen er å stille seg spørsmålet hvorfor og hvordan dette skjedde.

Dekan Dæhlen understreker at studentene ved Det matematisk-naturvitenskapelig fakultet får grundig kursing i etisk refleksjon.

– Fagene er jo tuftet på god forskningsetikk, sier han.

Vitenskapelig uredelighet:

- Med vitenskapelig uredelighet menes forfalskning, fabrikering, plagiering og andre alvorlige brudd med god vitenskapelig praksis som er begått forsettlig eller grovt uaktsomt i planlegging, gjennomføring eller rapportering av forskning.
 - Det kreves klar sannsynlighetsovervekt for å legge til grunn at innklagede har opptrådd uredelig.
- Kilde: Forskningsetikkloven

Vitenskapelig uredelighet forekommer sjeldent ved UiO. Denne saken er det eneste tilfellet så langt i 2016.

– Det jobbes systematisk ved UiO for å holde en høy forskningsetisk standard, og ansvaret for dette ligger både hos hver enkelt forsker, men også i linjeledelsen ved universitetet.

«Jeg ga ham noen personlige råd»

Dekan Morten Dæhlen til plagiat-professor

INTERVJUET

■ HVEM: Kari-Janne Lid
■ HVA: Politihøgskolen fjerner fag i voldtekt

ETTERFORSKNINGSLEDER OM FERDIGUTDANNET POLITI: – Mangler forståelse av overgrep

Politihøgskolen fjerner fordypningsfaget i seksuelle overgrep. Lederen for landets største etterforskningsgruppe på seksualforbrytelser, Kari-Janne Lid, er kritisk.

Politiutdanning

tekst Mads Randen
foto Sjur Stølen

Hvorfor er dette fordypningsfaget så viktig?

– Hvor skal jeg begynne? Bacheloren på Politihøgskolen er en generalistutdanning. Den eneste måten å fordype seg på har vært gjennom fordypningen som nå legges ned. Som leder for landets største fagmiljø for etterforskning på seksualforbrytelser har jeg erfart at dette fordypningsfaget har bidratt til rekrutteringen til fagfeltet.

På hvilken måte?

– Faget var med på å skape interesse, forståelse og motivasjon for fagfeltet. For å motivere studenter til å velge et så krevende fagområde som etterforskning av seksuelle overgrep, er grundig undervisning nødvendig.

Hvorfor sliter dere med rekrutteringen?

– Å etterforske seksuelle overgrep er krevende. Mange synes det både er faglig og personlig krevende å jobbe med overgrep mot barn og voksne. Derfor var fordypningsfaget viktig for å vekke interessen hos de studentene som er egnet til å jobbe innenfor fagfeltet.

Det har vært eksterne forelesere med spesiell kompetanse på seksuelle overgrep som har forelest i emnet. Nå forsvinner disse ekspertene. Mister studentene verdifull kompetanse?

– Om Politihøgskolen fjerner de eksterne foreleserne, fjerner de noe av ekspertforståelsen av fagfeltet. Studentenes motivasjon til å jobbe inn mot seksuelle overgrep vil kanskje ikke vekkes i samme grad.

Politihøgskolen forklarer omleggingen med at de ikke ønsker at politistudentene skal komme ut av grunnutdanningen med ulik kompetanse, skriver TV2. Hva tenker du om det?

– Det mener jeg er helt feil vei å gå. Å jobbe innenfor forskjellige fagområder av politiet, krever ulik kompetanse og fenomenforståelse.

Er politiutdannelsen, slik den er i dag, for generell?

– Generalistens tid er forbi, og vi må tørre å ta opp dette til debatt. Vi tren-

ger spesialiserte politifolk. Slik det er nå trenger politistudentene godkjenning for å bruke pepperspray, men kan gå rett ut, etter fullført bachelor, og avhøre en voldtaktsmann, uten sertifisering. Nyutdannede må få en rettferdig forutsetning for å kunne håndtere det som venter dem når de går ut i arbeidslivet.

Viserektor ved politihøgskolen, Tor Tanke Holm, sier i et intervju med TV2 at seksualforbrytelser er et sentralt tema i faget etterforskning som nå har blitt utvidet. Er ikke det nok?

– Jeg kjenner ikke til hvor mye fokus det er på seksualforbrytelser i dette faget. Det er mange fordommer knyttet til dette fagområdet, og politifolk er som alle andre mennesker. Derfor var faget så viktig. Kunnskap skaper forståelse og fjerner fordommer innenfor et komplekst fagfelt.

Mangler ferdigutdannet politi kompetanse innenfor seksuelle overgrep?

– Ja, de mangler dybdeforståelse av hva overgrep innebærer. Og det skulle bare mangle, ingen innehar spesialkompetanse når de går ut politihøgskolen. Når fordypningsfaget i seksuelle overgrep fjernes, har studentene mindre forutsetning for å ha en dyp forståelse av seksuelle overgrep.

universitas@universitas.no

Kritisk: Kari-Janne Lid er leder for landets største etterforskningsgruppe på seksualforbrytelser.

Studere på Svalbard?

Universitetssenteret på Svalbard tilbyr studier i
biologi, geologi, geofysikk og teknologi

Søknadsfrist: 15. oktober

Mer info: www.unis.no

KULTUR

Nytt på Netflix

Kulturredaktøren gir deg sin oversikt over de nyeste og beste titlene på Netflix. Chill next.

- Easy
- Audrie & Daisy
- Penny Dreadful
- Black Mass

MIN STUDIETID

tekst: Julie Brundtland Løvseth
foto: Alf Grønli Simensen

STØTTEKONTAKTER: –Heldigvis hadde jeg tre omsorgsfulle jenter på studiet som sendte meg notater og gav meg beskjed om det skjedde noe viktig, mens jeg var på løpestevner, forteller Hjelle.

Ingen fantastisk student

Ole Petter Hjelle er fastlege, forsker og en «fantastisk foreleser». Som student var han glad i rampestreker og møtte sjelden opp til forelesning.

Mannen som mottok flest nominasjoner i Morgenbladets kåring av fantastiske forelesere innrømmer at han var langt fra en fantastisk student på medisinstudiet.

– En gang gjemte jeg meg i en tom likeske. Da medstudentene trillet kisten ut på gulvet og foreleser åpnet den, spratt jeg opp. Det synes jeg var forferdelig morsomt, forteller han.
– Jeg var til tider ganske umotivert. Studeringen gikk ofte i rykk og napp, så jeg var nok ikke noen mønsterstudent, sier Hjelle, mens han vipper på stolen og fikler med sprittusjen som om hele han kribler etter å gi oss en forelesning i anatomi.

Vi sitter i et lite møterom på Høyskolen Kristiania. Det trange og sterile rommet symboliserer på mange måter Hjelles opplevelse av undervisningen i akademia.

Den labre motivasjonen kom mye av at Hjel-

le syntes undervisningen var dårlig, og var derfor ikke ofte å se på universitetet. Dette ble tydelig da det kom en jente opp til Hjelle og spurte «hvem er du?» ved avslutningsseremonien i 1997. Og det til tross for at de hadde studert sammen i seks år.

– Når jeg satt i en forelesning og det ikke var noe som engasjerte meg, dro jeg heller og leste selv, forteller han.

Lese gjorde han for øvrig mens han reiste

«Universitetssystemet er et samleband og en pølsefabrikk.»

Ole Petter Hjelle

land og strand for å delta i løpekonkurranser.

UDen dårlige undervisningen han løp vekk fra viser seg imidlertid å være et tema som iverer «den fantastiske foreleseren».

– Hovedproblemet er finansieringsmodellen for høyere utdanning. Den stimulerer til at

universitetssystemet blir et samleband og en pølsefabrikk. Det som belønnes er hvor mange studenter man kan få gjennom systemet, ikke hvor mye studentene lærer.

Stemmen går plutselig noen desibel opp og ordene flommer ut. Man merker at dette er et emne som ligger hans hjerte nært.

– Når universitetet skal ansette folk ansetter de forskere og søkerens pedagogiske egenskaper blir altfor lite vektlagt. Har du blitt ansatt ved et universitet eller en høyskole går veien til opprykk, prestisje og lønn via forskning og ikke undervisning.

Mot slutten av studiene skjedde det likevel noe som skulle forandre Hjelles ambivalente forhold til forelesninger. Foreleser i indremedisin, Dag Heldal, dukket nemlig opp. Heldal gjorde stoffet praktisk og hadde med pasienter i timene. For første gang gledet Hjelle seg til å gå på forelesning, og satt plutselig som et tent lys i auditoriet.

– Jeg skjønnte da at du har ganske stor påvirkningskraft som foreleser. Han har helt sikkert inspirert meg. Det skal ikke mer til enn at noen sprer interesse og vekker engasjement,

- HVEM: Ole Petter Hjelle
- KÅRET TIL: Fantastisk foreleser av Morgenbladet
- STUDERTE: Medisin
- HVOR: Universitetet i Oslo
- NÅR: 1990–1997

RAMPESTREKER: Hjelle smurte skofarger på okularet på mikroskopet til sensoren under anatomieksamen. Da sensor så i mikroskopet hadde han sorte ringer rundt øynene.

Skam-ordene danskene ikke skjønner

SKAM-ORDBOK: Danske medier har denne uken tatt seg bryet med å oversette norske ord som de ikke forstår. Grunnen til dette er at SKAM gjør supersuksess i Danmark. Cosmopolitan skriver:

Jævlig/jævla: Når vi som danskere vil si, at noget er mega nederen eller noget fucking lort, så vil nordmændene ofte si, at det hele er noget jævla dritt. Jævla eller jævlig udgør nemlig som oftest den perfekte erstat-

ning for fucking, som bruges til perfektion i SKAM.
Serr: Den norske, lille lækre forkortelse for seriøst, som SKAM-karakterne bruger i hver anden sætning. Hvorfor har vi i øvrigt aldrig brugt den?

Kødde du: 'Mener du det?' eller 'laver du sjov?' er nok den mest nærliggende oversættelse på dansk. Et udtryk, de unge nordmænd er storforbrugere af.
Doruller: Doruller betyder toilet-papirsruller.
Hooke: Er på mange måder den lidt federe samlebetegnelse for alt, der ikke er sex, men som vi danskere putter ind under fæl-

lesbetegnelsen: har-lavet-noget-med.
Vors: I Norge er du ikke til opvarmning eller til forfest før en fest. Du er til vors, som kommer af det tyske vorspiel. Når nordmændene er til efterfest, er de på nach, som er en meget typisk ting i Norge, eftersom barer generelt lukker meget tidligere end i Danmark.

Sikh: Sukhpreet Singh liker å reflektere over det han lærer om kristendom på MF, og sammenligner det ofte med sikhisme. – Jeg prøver å forstå hvordan kristne reagerer på forskjellige situasjoner, sier Singh

Guddommelig mangfold

Selv om Sukhpreet Singh og Sahal Hashi er sikh og muslim studerer de kristendom ved Det teologiske Menighetsfakultetet.

Religion

tekst Ragnhild Sofie Selstø
foto Angelique Culvin og Hanne Marie Lenth Solbø

– Jeg visste ikke at MF var en kristen skole før første skoledag, da det ble det holdt en quiz om bibelen, forteller Sukhpreet Singh. Singh er sikh og tar bachelor i religion, kultur og samfunn ved Det teologiske Menighetsfakultetet (MF). Graden består blant annet av 80 studiepoeng i faget Kristendom, religion, livssyn og etikk (KRLE). Selv om MF ikke var førstevalget til Singh, har studiet fanget interessen hans. – Jeg har fått et dypere og mer detaljert innblikk i kristendommen, og lært mer om for eksempel Jesus’ oppstan-

Islam

- Ble til på 600-tallet, og dermed den yngste av verdensreligionene.
- Ifølge islam har Gud meddelt et budskap om menneskeheten som er en ellers utilgjengelig kunnskap om Gud til Muhammad. Profetens åpenbaringer ble nedskrevet på arabisk i Koranen.
- Det islamske fellesskapet kan deles i sunni-muslimer og shia-muslimer, hvor førstnevnte utgjør ca 85 prosent.

(Kilde: Store Norske Leksikon)

delse. Før hadde jeg bare hørt mine muslimske venners syn på Jesus, men fra et kristent

ståsted er det jo annerledes, forteller han.

Ingen bekjennelsesplikt

Singh er ikke alene. Blant de drøyt 1200 personene som studerer ved lærestedet er mange religioner representert. – Hovedandelen av studentene er kristne, men det er mange som tilhører andre religioner eller som ikke er religiøse i det hele tatt. Det er også studenter som tilhører andre kirkesamfunn, sier rektor Vidar L. Haanes.

Han forteller at MF er en vitenskapelig høyskole som ifølge vedtektene har et kristent, luthersk verdigrunnlag.

– Det kristne verdigrunnlaget

Sikhisme

- Stiftet på 1500-tallet av Guru Nanak i Punjab, India.
- Deler noen grunnleggende trekk med hinduisme, som læren om karma og gjenfødelse, og islam, som oppfatningen av de troende som ett, samlet folk.
- Den grunnleggende læren i sikhisme er basert på Guru Nanaks hymner samlet i den hellige boken Guru Granth Sahib.

(Kilde: Store Norske Leksikon)

er viktig for oss, ettersom vi utdanner prester og diakoner og andre kirkelige yrker. Men det er full akademisk frihet for de ansatte, og vi har høy forskningsaktivitet sier

Kline: er at snave.
Spy: betyder at kaste op.
Dust: er endnu et vidunderligt udtryk for en idiot, som oftest også kan bruges om en god føkk-boy eller en drittsekk. Jo flere ord til at beskrive de til tider jævla dustete fyre, jo bedre.
Ligge med: Er noget så simpelt som at have sex. Så i stedet for at Vilde fortæller, at hun har

knaldet med William, har de altså bare ligget. Meget sødt.
Krangle: betyder at skændes. Så selvom det selvfølgelig er ret alvorligt, når Noora og William i SKAM har kranglet, så lyder det altså bare lidt sødt. Ligesom resten af det norske sprog.

Shakespeare + RiRi

UNG KJÆRLIGHET: Med ung kjærlighet i sentrum gjør Det Norske Teatret *Romeo og Julie* mer tilgjengelig for følsomme og forelskede ungdom med blant annet musikk av Rihanna og den franske rapperen Stromae. «Det blir fest med sofistikert house-

musikk, discolys, konfetti og maske-spel. Og så klart blod – og død», skriver teatret på nettsiden.

Kristendom:

- Den største av verdensreligionene.
- Det kristne fellesskapet består av ulike kirkesamfunn, hvor den største er den romersk-katolske kirken med rundt 1053 millioner følgere.
- De kristne tror at Jesus er Guds sønn, og at han gjennom sitt liv og oppstandelse fra døden viser menneskene hvem Gud er hva som er målet med livet.

(Kilde: Store Norske Leksikon)

På hjemmebane: Elisabeth Helgøy er kristen og tar bachelor i religion, kultur og samfunn ved MF. Å studere religion ved en skole som ikke er nøytral eller kristen er en ny tanke for Helgøy, men hun tror det kunne vært spennende.

Haanes. Selv om det er krav til religionstilhørrelse for kirkelige jobber, er det ikke et krav for studentene ved MF å tilhøre en kristen tro.

Kristelig hovedfokus

Sahal Hashi er muslim og vil bli lærer. Han begynte på MF fordi det var den eneste utdanningsinstitusjonen i Oslo som tilbød en fagkombinasjon av religion og samfunnsfag, i tillegg til et godt studentmiljø.

– KRLE var favorittfaget mitt på skolen og jeg har vært interessert i temaet i alle år, forteller Hashi. Han går andre året på lektorprogrammet med fordypning i samfunnsfag og KRLE. Selv om samfunnsfag blir vektlagt, er det hovedfokus på religionsundervisning i studieløpet.

Som Singh liker Hashi å sammenligne kristendommen både med sin egen og andre religioner.

– Som muslim tror vi også på at noe i Bibelen er sant. Derfor synes jeg det er kult å høre om de samme historiene fra kristendommens ståsted. Vi tror på samtlige profeter som kristne tror på, inkludert Jesus, sier Hashi.

Han forteller at troen hans ikke har blitt påvirket av å studere kristendom. Men han innrømmer at han liker religionen.

– Jeg tror en del misforstår islam og tenker at vi ikke tror på Jesus, eller kanskje til og med hater ham. Det er feil. Jesus i islam er en av de største av Guds utvalgte sendebud, men han er uten de guddommelige egenskapene som kristne gir ham.

Rundt middagsbordet

Sukhpreet Singhs studievalg har blitt møtt med nysgjerrighet fra familien og andre sikher. Rundt middagsbordet er ofte sammenligning mellom kristendom og sikhisme et tema som blir diskutert. Singh

gir et eksempel:

– I sikhismen har vi ti lærere eller veiledere som forteller hvordan man skal komme i kontakt med Gud og sånn. De var i menneskelig form, men hadde en guddommelig kraft. Slik sett kan de sammenlignes med Jesus.

Trosstyrkende

Elisabeth Helgøy er kristen, men hennes syn på kristendommen har derimot endret seg etter at hun begynte på MF.

– Jeg har fått mer kunnskap om bibeltekstenes innhold, men det har også vært utfordrende. Bibelen har plutselig blitt en del av pensum, og dermed litt tørr og kjedelig når jeg leser den fra et akademisk ståsted, sier Helgøy.

Hun har likevel funnet studiene trosstyrkende.

– Det har blitt et skille mellom min personlige tro og det jeg studerer. Det er forvirrende til tider med så mange meninger og trosretninger innenfor kristendommen. Men det gjør at man må ta et oppgjør med egen tro. Jeg vet hvor jeg selv står, og på den måten har jeg blitt styrket i min kristne tro.

Rikt mangfold

Helgøy mener mangfoldet av religioner på MF skaper et bedre læringsmiljø.

– I kollokviegrupper og i seminarer snakker vi om vår egen tro, noe jeg synes er veldig fint. Selv om vi har lært om andre religioner på skolen, er det noe helt spesielt å omgås troende fra ulike trosretninger, enn bare å lese om det. Det gir et rikere bilde, sier hun.

Stortrives: Dersom andre utdanningsinstitusjoner i Oslo hadde tilbudt samme fagkombinasjon hadde muslimske Sahal Hashi fortsatt valgt MF.

utenriksredaktør:
eskitwie@gmail.com

Eskil Wie
954 25 649

UTENRIKS

Apati: Studentene Sava Obroc (utenfor bildet), Serghii Novac og Anatolii Dasalescu står på hybelrommet de deler. Anatolii rister på hodet når vi spør hva han vil gjøre etter studiene. Vennene ler og sier at han ikke gidder å bry seg

Økonomisk tragedie i fire akter

Fattigdom, russisk mafia, en forsvunnet milliard og et mislykket forsøk på revolusjon river Moldova i fillebiter. Nå har de unge gitt opp og rømmer landet.

Moldova

tekst Harald Hoff

foto Håkon Benjaminsen

Chisinau er kjent som Europas grønneste by. Store, frodige lønnetrær ruver høyt over de gamle sovjetiske hybelkompleksene i Tighina-gaten i hovedstadens sentrum.

– Om 20 år blir det kanskje bedre, men nå er det dritt, sier student Sava Obroc.

Sammen med kompisen Sergheii har han gjemt seg bak politistasjonen ved siden av studentboligene for å drikke øl. Mens sensommeren sniker seg mot slutten, nyter de litt sol og fritid etter forelesning.

De diskuterer damer.

Sava savner ekskjæresten som har reist til Florida og jobber uten oppholdstillatelse. Hun kommer ikke tilbake. «Sooka» sier han. «Bitch».

Inne på studenthybelen må rommet deres ryddes, men de lar det vente. Ølflaskene ligger igjen ute på parkeringsplassen. Gutta lener seg mot tapetet og puster ut, mens de betrakter den nakne damen tegnet med blyant på veggen.

Moldovere får færrest barn i Europa, og sliter med stor emigrasjon. Om 35 år vil Moldovas befolkning bli omtrent halvert, ifølge Wiens Demografiske Institutt. Da vil de som er igjen hovedsakelig være pensjonister.

Sava har med andre ord helt rett. Det står dårlig til med Moldova om dagen.

Korrupsjon sluker landet. I en statlig spørreundersøkelse innrømmer 45 prosent av foreldre og studenter i Moldova at de er villige til å bestikke foreleseren for gode karakterer. 95 prosent av disse mener at systemet er korrupt. 50 prosent av foreldrene opplyser at de foretrekker om barna reiser ut av landet for å finne arbeid.

Selv nekter Sava og Sergheii for at de bestikker professorene sine.

– Da lærer du jo ingenting, sier Sava med et lite flir.

Revolusjonen som bommet

Optimismen stod sterkt i Moldova i 2009. En rekke demonstrasjoner mot valgfusk og

mot det kommunistiske partiet ble gjennomført mot daværende regjering. I Chisinau demonstrerte 13.000 mennesker med krav om et nytt parlamentsvalg, i det som fikk navnet *Twitter-revolusjonen*. Demonstrantene fikk til slutt både valget sitt og en ny regjering som lovet å knytte landet nærmere EU.

Men i fjor førte en rekke politiske skandaler til atter nye demonstrasjoner, og stadig skærer Moldova lavt på alle statistikkene. De lave lønningene, høye prisene og korrupte politikere, ødelegger de unges motivasjon til å bygge livet sitt i Moldova, ifølge Sava Obroc.

– Når vi protesterer her nede, så hører de ikke på oss. Slik er det ikke i Europa, sier han.

– Men du er jo i Europa?

– Ja, men jeg mener Vest-Europa. Her bryr de seg ikke. Jeg skulle ønske ►►

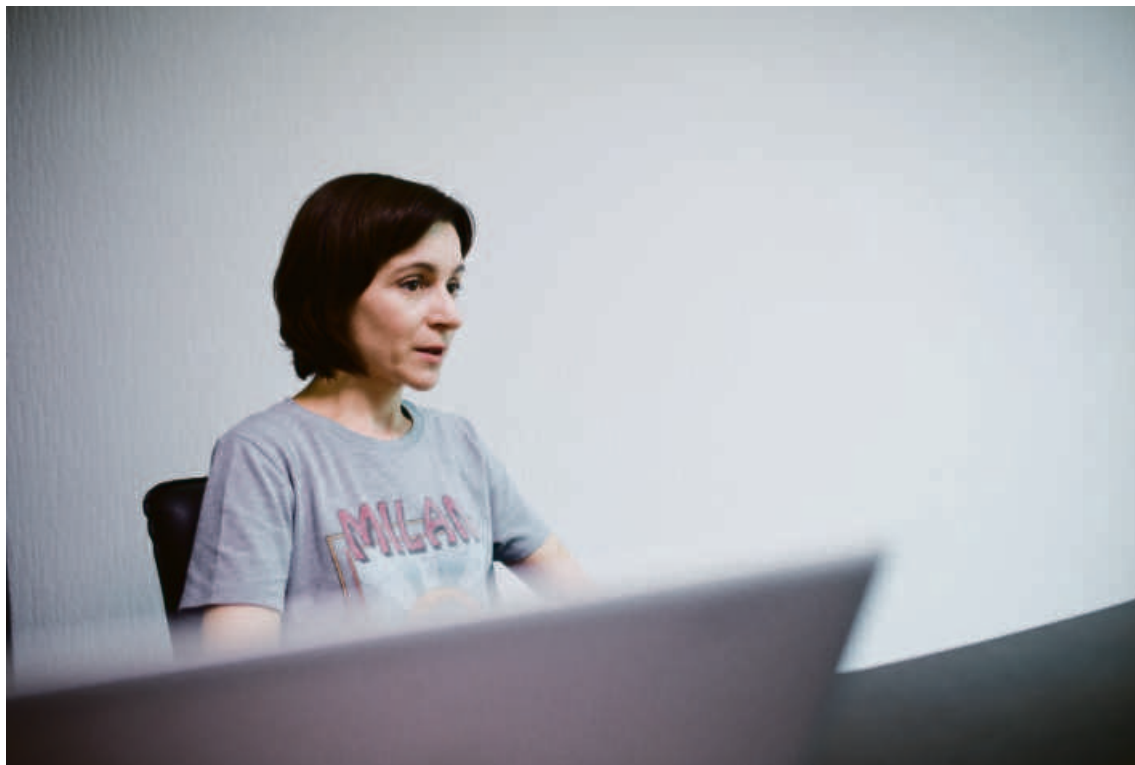
1

FATTIGDOM

Moldova er Europas nest fattigste land og ett av de med høyest korrupsjon. Landet har i dag et brutto nasjonalprodukt på knappe 6,5 milliarder dollar.

«Hvis jeg kommer tilbake i regjering, vil det første jeg gjør være å legge ned to tredjedeler av universitetene i landet.»

Maia Sandu, presidentkandidat i Moldova

Reformvennlig: Presidentkandidat Maia Sandu sitter alene i et tomt kontor i sentrum av hovedstaden Chisinau. Hun er en av få moldovske politikere som har rykte på seg for å være anti-korrupsjon. Men selv om valgkampanjen hennes baserer seg på det moldovske folkets vilje for forandring og reform, sliter hun med oppslutning.

◀ politikerne sluttet å behandle vanlige folk som søppel, sier han.

Kandidaten

Et steinkast fra landets største universitet, i sentrum av byen, ligger valgkampkontoret til Maia Sandu. Kontoret er tomt. Et nettbrett og en datamaskin er alt som er i rommet. Herfra jobber Sandu med å bli landets neste president. Valget er i november.

– Det er vanskelig å få unge engasjert. De som har muligheten til å rømme landet tar den. De som drar bryr seg ikke om å bygge livet sitt her. De vil heller få familie og jobb utenfor landet, sier Sandu.

Iført en avslappet t-skjorte og olabukser står hun i sterk kontrast til de dresskledde politikerne i parlamentet. Hun møter Universitas med et fast blikk og et stødig håndtrykk. Fra 2012 til 2015 var hun landets utdanningsminister. I dag er hun en av presidentkandidatene i høstens presidentvalg. Det første demokratiske på 15 år.

– Hvis jeg kommer tilbake i regjering, vil det første jeg gjør være å legge ned to tredjedeler av universitetene i landet, sier Sandu.

De siste årene har antallet universiteter økt, på tross av at antallet studenter i landet gått ned, ifølge presidentkandidaten. Nå er det 37 universiteter her.

Rektorenes bedrifter

Som utdanningsminister gjennomførte Sandu en rekke reformer i et forsøk på å forbedre universitetene. Ved å øke lærerlønnen og gjøre den resultatbasert, halverte hun korrupsjonen i skolen, ifølge en rapport fra organisasjonen Transparency International.

Enkelte av tilhengerne hennes kalte henne «Moldovas Margaret Thatcher», som følge av hennes sterke vilje for å reformere utdanningspolitikken. Hun har jobbet spesielt hardt mot de gamle rektorene på toppen av landets universiteter. De har sittet i 40 år uten å måtte vise resultater til myndighetene. Ifølge Sandu pleide rektorene å slippe inn alle studenter som søkte, uten å bry seg med undervisningskvaliteten. Økningen av studenter bidro til mer statlig støtte til rektorenes universiteter.

– Det er en business for dem. Det er slik du ender opp med å ha 37 universiteter som ikke fungerer i et lite land som dette med tre millioner innbyggere, sier Sandu.

Korrupsjonen øker fortsatt. I år ga korrupsjonsovervåkerne i Transparency International Moldova kun 33 ut av 100 poeng, ned fra fjorårets poengsum på 35. Til sam-

menligning fikk Norge 86 poeng og er på femteplass i verden.

Milliarden som forsvant

Dette kan ha noe med hvitvasking av russiske mafiapenger, og at noen i landets banker stjal en milliard dollar fra statsbudsjettet sist november.

Alle vi har vært i kontakt med legger skylden på den moldovske oligarken, Vladimir Plahotniuc. Forbes Magazine karakteriserer ham som en skyggemann – en som har en styrende hånd i alle banker, hoteller og i det nåværende parlamentet i Moldova. Plahotniuc har sin egen mappe i Panama Papers-skandalen og er kjent for sine kontakter med den beryktede Solntsevskaya Bratva mafiaen – den

mektigste i Russland, kjent for sine sterke bånd med både russiske FSB og mexicanske narkotikakarteller.

Amerikanerne har, som EU, investert store summer i reformarbeid i Moldova. Ifølge Forbes Magazine er det sterke indikasjoner på at det amerikanske justisdepartementet nå har startet sin egen etterforskning rundt den forsvunne milliarden.

– Han er for sleip. Han er ikke direkte tilknyttet tyveriet, men vi ser at det er alle i hans personlige krets som har tjent på milliarder som forsvant, sier en lokal journalist til oss.

Sviktet de unge

Den virkelige tragedien er at en milliard dollar ikke burde være så mye for en stat, men i Moldovas tilfelle er det 12 prosent av BNP. Moldova har lenge vært Europas fattigste land og ble i år kun slått av krigsherjede Ukraina.

– Folk ser ingen fremtid. Unge og voksne drar siden de ikke har jobb. Til og med de som har jobb kan tenke seg å dra på grunn av den negative atmosfæren. Skuffelsen over skandalene er tydelig, sier presidentkandidat Sandu.

– Spesielt for unge var dette skuffende. De hadde vært ute i gatene og protestert og kjempet for forandring. Noen ble arrestert, noen fikk juling. Det var også rapporter om tilfeller av tortur i fengslene. Torturen fikk heller ikke konsekvenser for politiet, sier hun.

Hjemmelaget honning

Gangene inne i studentboligene i Tighina-gaten er helt stille. Det er første uke etter studiestart, og mange av studentene som bor her har ennå ikke kommet tilbake fra landsbygden.

Ana Tamazlicaru er en av få som har kommet. Hun har fått plass på grunn av gode karakterer. Studenter med et dårligere karaktersnitt, og de som selv er fra hovedstaden Chisinau, får ikke bolig. De som er fra byen er forventet å bo med foreldrene sine.

Ana viser vei gjennom mørklagte korridorer og inn til rommet hennes i annen etasje. Hun setter frem tekopper og heller kokende vann fra mammas blomstrede kasserolle over teposene foran seg. Hun toppe det hele med en skje hjemmelaget honning fra familiens gård sør i landet.

– Jeg spiser, leser og sover her inne. Der ute er felleskjøkkenet og badet, sier hun og peker mot gangen.

Rommet hennes lyser opp i sollyset fra balkongdøren. Hun har forsøkt å pynte litt over vinduene med store, hvite gardiner. På veggen henger det postkort fra en tidligere beboer. På ett av dem står det «Jeg elsker Moldova». Hun synes veggene er stygge, men er enig i budskapet.

Det er hennes tredje år på kjemi. Når hun er ferdig vil hun bli farmasøyt. Hun er glad i foreldrene sine, og vil gjerne tjene sitt daglige brød i hjemlandet. På nattbordet ligger en slitt bibel. Alltid innenfor en arm-lengdes avstand.

– Problemet med å reise til utlandet er at du uansett ikke får jobb. Mitt studium får i hvert fall ikke godkjenning andre steder enn i Moldova, sier hun.

Det er likevel noen år før det blir aktuelt, så hun tenker ikke så mye på det.

– Jeg vet at Gud har en plan for meg. Jeg må bare finne ut hva den er, sier hun og smiler.

Politiets felle

Vekk fra Tighina-gaten og opp bakken mot sentrum finner du Frigjøringsplassen. Her møter vi aktivisten og jusstudenten Dinu Plingau.

– Politiet ville provosere oss, sier han.

– De ville bare vise internasjonale medier

at vi egentlig var ute etter å lage kvalm.

Første gang vi møtte han var på Moldovas nasjonaldag og han stod midt i en stor demonstrasjon han selv arrangerte omgitt av politiskjold og demonstranter. De demonstrerer mot oligarken Plahutniuc, mot milliardranet og styresmaktene. Vi er der for å intervju studentaktivisten, og for å skjønne hvor all denne uviljen kommer fra. Men det er for mange mennesker og ting skjer fort. Vi mister hverandre i folkehavet. Intervjuet må utsettes.

Fra Frigjøringsplassen forklarer han nå med sint stemme at politiet hadde åpnet opp skjoldmuren for å prøve å lokke demonstrantene inn på paradeplassen hvor det var et sceneshow. Plingau sier han da så flere grupper politimenn som stod klare med hjelmer og batonger like bak scenen der de ville ha kommet inn. Han mener at politiet ville ha angrepet, og det ville ha blitt en voldelig konfrontasjon midt der hvor folk feiret nasjonaldagen. Slik han ser det hadde politiet satt en felle for dem. Dette gjorde at demonstrantene valgte å trekke seg tilbake så ingen unødvendig konfrontasjon skjedde.

Vil sloss

– Demonstrasjonene i 2009 gjorde at vi trodde vi kanskje skulle komme inn i EU. Vi hadde håpet. Men så ble det med hvitvasking og milliarder som forsvant, sier aktivisten.

Etter at milliarder forsvant i 2015 har Plingau vært svært aktiv med å organisere demonstrasjoner. Flere av demonstrasjonene han var med å arrangere i starten av 2016 fikk stor oppslutning. Store nok til at internasjonale medier snakket om en kommende moldovsk revolusjon.

Alt er gjennomkorrumpert i dette landet, mener han. Som student støter han daglig på korrupsjonen ved universitetet.

– Flesteparten av studentene som ikke klarer fagene bestikker universitetet. Selv om de ikke er flinke får de med riktig kontakter de gode karakterene og senere også de gode jobbene.

Det er gjennomgående i alle sektorer. Lave lønninger gjør at mange utnytter stillingen sin for å spe på inntekten sin. På tross av dette forteller Plingau at det er uaktuelt å reise fra landet.

– Det er så mye potensiale her. Hadde vi bare klart å ta vare på landet, tror jeg vi kunne ha reparert mye på kun tre år, sier han.

– Jeg vil sloss for dette landet. Noen må.

2 MISLYKKET REVOLUSJON

I april 2009 demonstrerte inntil 50.000 mennesker mot det de mente var valgfusk. Det ble holdt nytt valg, men demonstrantene mener ting ikke har blitt bedre i ettertid.

3 MILLIARDEN SOM FORSVANT

I fjor ble én milliard dollar stjålet gjennom fiktive lån fra tre av Moldovas banker. Pengene har ennå ikke kommet til rette og de ansvarlige har ikke blitt tatt.

4 RØMMER LANDET

En tredjedel av befolkningen studerer eller jobber i utlandet, mange av dem i nabolandet Romania. Om 35 år kan befolkningen ha blitt halvert som følge av lave fødselstall og stor emigrasjon.

Bibel: Kjemistudent Ana Tamazlicaru sitter på sengen med bibelen sin. Hun er en av få som har kommet tidlig tilbake til studenthverdagen i hovedstaden. Til nå har hun bodd alene, men snart kommer to jenter til.

Hjem, kjære hjem: Studenthjemmene i Chisinau er reservert studenter fra landsbygden. Selv om forholdene reflekterer 40 år med manglende vedlikehold, er det fremdeles et steg opp fra livet utenfor hovedstaden. De må ofte dele åtte kvadratmeter med tre andre medstudenter.

Privatliv: I en skitten bakgård søker studiekameratene Sava Obroc og Sergheii Novac ly fra studenthjemmets støy. Inne er de fire personer på ti kvadrat, men her ute får de litt privatliv. Med et par pakker sigaretter og lokalt øl nyter de solskinnet etter semesterets første forelesning.

Aktivisten: Jusstudent og aktivist Dinu Plingau står omringet av meddemonstranter på Moldovas nasjonaldag 27. august. – Studentene har mistet troen på staten, sier han. – De fleste har enten satt seg mål om å reise, eller håper på en gjenforening med Russland eller Romania

5

HVA NÅ, MOLDOVA?

I november vil det bli avholdt presidentvalg i Moldova, det første på 15 år hvor presidenten har blitt valgt av folket. Tidligere har presidenten blitt valgt av parlamentet. Det er en gjennomgående mistillit til politikerne i landet, men mange moldovere håper valget vil føre til faktiske endringer. Toppkandidatene er enten oligarker eller velstående, og selv om reformvennlige som Maia Sandu har stor støtte blant unge mennesker, så sliter hun med oppslutning og støtte.

debattredaktør: **Knut Arne Oseid**
debatt@universitas.no 900 90 332
Frist: **søndag klokka 17**
Legg ved portrettfoto. Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innleggene.

IDÉ OG DEBATT

KJØR DEBATT Hete tips om debatter i andre redaksjoner

Tettere samarbeid med Brasil

I forrige uke signerte kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen (H) splitter nye utdanningsavtaler med Brasil. Brasil er et prioritert land for Norge når det gjelder høyere utdanning og forskning, sier Isaksen i pressemelding. Kunnskapsministeren leder en reiselegasjon med blant annet NSO, NOKUT, Forskningsrådet og

toppledere fra universiteter og høyskoler. Målet er tettere samarbeid mellom nordmenn og brasilianere på tema som fornybar energi, klima og miljø og råvareproduksjon. – Dette er områder hvor Brasil og Norge har sterke fagmiljøer og bedrifter i verdensklasse. Vi ønsker å få til mer utveksling av studenter og bedre tilgang til kunnskap, sier Isaksen.

Nikab-nekt bryter ikke med utdanningsrett

Utdanningsdirektoratet gjør det klart at lokale eller nasjonale forbud mot nikab ikke bryter med prinsippet om lik rett til utdanning, skriver VG. HiOA-rektor Curt Rice problematiserte forbudet i forrige uke. Religiøse plagg skal ikke være til hinder for å ta høyere utdanning, og et forbud er uforenlig med lik rett til utdanning, hevdet han. Utdanningsdirektoratet sier dette

er feil og at høyskoler og universiteter allerede i dag kan forby heldekende ansiktsplagg om de ønsker. Dette for å hindre dårlig kommunikasjon mellom elev og lærer. Et forbud vil ikke bryte med lik rett til utdanning. Det er heller ikke i strid med diskrimineringsloven eller tros- og livssynsfriheten, sier avdelingsdirektør Hilde Austad i Utdanningsdirektoratet til avisen.

Ukas sitat:

«Akkurat når du trodde det var umulig for BI å bli mer usjarmerende og framstå mer usympatisk... Den skolen kan takke seg selv for alle fordommer, ass.»

Jenny Dahl Bakken, BI-foreningen BUFFs opptakssituasjoner

TATT FRA INTERNETT

Ukas tweets:

Juridisk fakultet @JUSiOslo
To damer og en te' - akademisk talkshow 26. september. Gjest: Pierre de Vos, professor ved Universitetet i Cape Town

Juridisk fakultets versjon av Two girls 1 cup

Brune @MagBrune
Snakker litt stavangersk om livet med høyere utdanning.

Gross

((pedern))) @pjodrbirk
på blindern selges kokt pasta til 140 kr pr kilo. det må rett og slett være jækla god business

DETTE er faktisk helt SYKT. Pasta-basta.

Marie Lund Alveberg @MarieAlveberg
Satan! Blindern; slutt å linke pensum i digitale lenker på nett, og trykk ekte kompendium som i gamle dager #frustrettridtsstudent

Å hate på Blindern er vel strengt tatt meningsløst. UiO er rett adressat.

Ah gravemaskiner og fliselegging
Livet hadde vært så simpelt
Yes. Men én dag sitte me der på et kontor med prolaps og kaffe og tenke at dette e livet

Debattregler i Universitas

- Vil du få din mening på trykk i Universitas? Send innlegget ditt på e-post til **debatt@universitas.no**
- Typiske innlegg er mellom 1500 og 2000 tegn, inkludert mellomrom. Lengre innlegg kan vurderes i noen tilfeller
- Vi trykker ikke innlegg som har vært på trykk i andre aviser, eller som er hatske og trakasserende
 - Vi tar oss retten til å forkorte innlegg
 - Frist for innsending av innlegg er søndag kl. 17
 - Legg ved et portrettfoto av deg selv i e-posten

Vrøvl og pølsevev

Exphil

Arild Pedersen, professor emeritus filosofi

Dag Herbjørnsrud kommer med kritiske salver mot dagen exphil-pensum ved UiO i Universitas. Forståelig nok er de ansatte filosofene lite villige til å kommentere kritikken. Jeg, derimot, som er emeritus, og som i sin tid var med på å innføre dette pensumet står friere.

Jo, det er mye som er kritikkverdigg med dagens exphil, men kritikken Herbjørnsrud kommer med

er meningsløst, for å uttrykke meg forsiktig. Det virker som han tror Exphil er et indoktrineringsprosjekt, bare at indoktrineringen ikke er slik Herbjørnsrud ønsker at den skal være. Selvfølgelig er det ikke slik at Platon og andre grekere fremstilles som at de hadde «100 prosent rett». Jeg er ganske sikker på at lærerne i sin undervisning om for eksempel denne filosofen aldri har kommet med slike påstander. Tvert i mot: I pensum får studentene lese Platons dialog Menon, som gir et skoleeksempel på kritisk argumentasjon, men uten at poenget er å måtte bli overbevist om de konklusjoner dette fører frem til.

Enda mer meningsløs er Herbjørnruds

«Det er helt riktig at Exphil glorifiserer en tenkning som er blitt utviklet i vesten»

påstand om at Platon og «antikkens grekere fremstilles som skandinaviske likestillingsforkjempere.» Han kunne jo sjekket en slik påstand ved å snakke med noen av de kvinnelige, feministiske foreleserne ved Exphil. At «kvinnelige studenter læres opp til et ideologisk samvær med patriarkalske greske oldtidsmenn?» Dette påstår han ved å henvise til Simone de Beauvoir, som faktisk er en del av pensum! Vrøvl.

Men jeg skal avslutte med se på Herbjørnruds ideologiske, multikulturalistiske ståsted: Ja, det er helt riktig at Exphil glorifiserer en

tenkning som er blitt utviklet i vesten. Grunnen til dette er at Exphil skal gi innsikt i utviklingen av den rasjonaliteten

som har ført til frigjøring av vitenskap, og det var faktisk i vesten at dette skjedde. Hva med kinesisk filosofi? Hvis Herbjørnrud besøker kinesiske universiteter, vil han finne at de alle har som ambisjon å etablere samarbeid med vestlige, særlig amerikanske universiteter, hvor denne vitenskapen er kommet lengst. Slik vitenskap er ikke etnosentrisk. Nazistene mente Einstein drev med «jødisk fysikk». Vel, det gjorde han ikke, like lite som Moser-ekteparet driver med europeisk neuroscience.

Og nei, vi står ikke i takknemlighetsskjuld til fønikernes utvikling av demokrati. Derimot til romernes utvikling av et rettssystem.

Faksimile: Universitas
14. september 2016

Et Mikke Mus-universitet

Skolifisering

Alexander John Smith-Hald, medlem av HF-Isita

Joakim Pedersen Berg tar i sin kommentar i Universitas for to uker siden et oppgjør med det han kaller et Ole Brumm-universitet på Blindern. Kommentaren er bra, men jeg mener at han ikke går langt nok. Et bedre ord på det universitetet vi er i ferd med å utvikle, preget av obligatorisk aktivitet, tilstedeværelse og ikke minst forelesninger, er Mikke Mus-universitet.

Dette er denne samme frykten vi i HF-lista tok opp i Universitas i vår. Vi er i ferd med å miste siste resten av hva som er egenarten til universitetet, og blir en ren skole hvor studentene på død og liv aldri skal måtte oppleve å stryke på eksamen. Dette hadde kanskje vært edelt nok hvis formålet var å hindre at studentene opplevde faglig nederlag. Men det er tydelig at fokuset er på å unngå å tape kronestykkene på uavlagte studiepoeng.

Dette faglige nederlaget er også noe studentene

ikke burde frykte, men snarere se på som en mulighet til forbedring. Det er nok mange tidligere studenter som kan minnes å ha strøket på eksamen, for å så forstå hva som manglet – ofte studieteknikk – for så å få et bedre resultat neste gang. La oss selv bestemme når vi er på forelesning, når vi skriver tekster for å øve og når vi velger å snakke i seminarene.

Berg gjør godt i å peke på umuligheten av å studere virkelig tverrfaglig. For selv om planen din åpner for frie studiepoeng, så må du fortsatt forholde deg til at Blindern er stort rent fysisk og at det tar tid å komme seg fra Henrik Wergeland til Kristine Bonnevie. Dessverre er dette bare et eksempel som illustrerer poenget. Nemlig at bruken av obligatoriske aktiviteter går på bekostning av muligheten til å fatte egne valg om læring.

For sannheten er den at hvis bare obligatorisk undervisning kan få en student gjennom studieeløpet, så har universitetet feilet. Særlig i forsøket på å fremme veksten av uavhengige skarpe hoder, som i sin tur kan bidra til fremragende forskning. Snarere har vi i dag et Mikke Mus-universitet.

Spontant: Universitas' utsendinger fikk en uventet lysbildefremvisning av hjerneforskerne Kristine Walhovd og Anders Fjell, da de viste frem søknaden som sikret dem 100 millioner kroner.

På Psykologisk Institutt i Oslo prøver to av verdens fremste hjerneforskere å knekke hjernens gåter.

Nevrovitenskap

tekst Adrian Holm
foto Hanna Hjardar

Hjernen regnes som det 21. århundrets største naturvitenskapelige mysterium. I øverste etasje på Psykologisk Institutt i Oslo finner vi to verdensledende hjerneforskere, ekteparet Kristine Walhovd (39) og Anders Fjell (42). Sammen leder de det nyopprettede forskningssenteret LCBC (Lifespan Changes in Brain and Cognition) som i 2015 ble kåret til et av fem verdensledende forskningsmiljøer ved UiO. I august fikk de innvilget en søknad på mange millioner euro fra EU.

– Ja, hele ti millioner euro! Det er helt fantastisk, utbryter Walhovd. Fjell er ikke noe mindre fornøyd. – Det er så kult! Særlig fordi vi har jobbet med dette veldig lenge. Bare søknaden tok minst ett år.

Pengene går til et femårig prosjekt som LCBC leder med 14 samarbeidspartnere fra åtte europeiske land. Oxford, Cambridge og Max Planck-instituttet i Berlin er noen av de prestisjetunge universitetene bak prosjektet. – Bare de beste, sier Fjell med et smil.

Praten mellom de to flyter raskt, og det er tydelig at begge er svært engasjert i det de holder på med. Forskerparet møttes på profesjonsstudiet i psykologi i 1998. Eller var det 97?

– Nei, 1998, sier Walhovd.
– 97, sier Fjell.
Walhovd ser forvirret ut.
– Joda. Høsten 1997.
– Jo, det stemmer. Vi ble kjent i laboratoriet for hjerneforskning under studiet.

Men det gikk lang tid fra de møttes på labben til de fant ut at de ville forske på menneskehjernen. Hovedfokuset til forskerparet er nå å forstå hvordan hjernen endrer seg gjennom livsløpet.

– Vi ønsker å både beskrive, forklare, predikere og avhjelpe endringer og prosesser i hjernen gjennom livet. Vi tenker at veldig mange av forskjellene vi ser mellom helse og sykdom ligger langs en og samme helsedimensjon. Det går ikke et tydelig skille mellom dem som får Alzheimers og de som holder seg friske – det er mange, mange uutforskede gråsoner her. Vi håper å finne ut hvordan folk kan dytte seg selv i riktig retning, forklarer Walhovd.

Selv om LCBC driver med grunnforskning, er målet at forskningen skal bidra til et friskere samfunn. Senteret forsker ikke spesifikt på Alzheimers, men ser på hvordan hjernen utvikler seg helt fra fosterlivet til sen pensjonistalder. I søknaden regnet Fjell ut hvor mange flere friske leveår de håper å skape i Europa årlig om de oppdager mekanismene som kan bedre aldringsprosessen.

– Vi regnet ut at hvis vi klarer å utsette oppstart av Alzheimers med fem år, vil dette gi oss omtrent 2,4 millioner flere friske leveår hvert år bare i Europa. Den vanligste formen for demens, Alzheimers sykdom, får nesten ingen når de er 60 år gamle. Men hver andre person får Alzheimers når de passerer 100. Det betyr at hvis du kan flytte den svært raske stigningskurven bare *lite granne* i tid, slik at man utsetter når den starter, får du en enorm økning i antall ekstra friske leveår, forklarer Fjell.

Ett av de vanligste spørsmålene de får er hva man kan gjøre for å holde hjernen sin frisk.

– Noen av de viktigste betingelsene for hjernehelse i aldring er fysisk aktivitet, hjertehelse, vitaminstatus og

fettsyremønster. Omega-3 ser ut til å ha en positiv effekt, og det samme gjelder kognitiv trening. Alt dette er jo ting man i prinsippet kan gjøre noe med, forteller Fjell. Walhovd nikker, og forteller at en del av forskningsprosjektet dreier seg om hva som kan gjøres for å individualisere eget helseopplegg. Hun ser imidlertid ikke for seg at man noen gang vil klare å kurere Alzheimers.

– Man kan ikke fikse en hjerne med for mye skade, slik man ser ved Alzheimers, forteller hun. Fjell påpeker at det likevel er håp.

– Det er ikke mange som tror vi vil finne en kur for Alzheimers, men forebygging er mulig. Det kan godt være at Alzheimers ikke finnes om 50 år. Da er det mest sannsynlig ikke fordi vi har kurert det, men fordi vi klarer å hindre det i å oppstå. Vår forskning kan være med på å bidra til det. Ikke ved å fjerne sykdommen helt, men ved å pushe grensene for når det begynner.

Lifespan Changes in Brain and Cognition (LCBC)

- Forskningsgruppe ved Psykologisk Institutt som i juni ble gjort om til et eget forskningssenter.
- Forsker på hvordan hjernen utvikler seg gjennom livsløpet.
- Fikk i august innvilget en søknad på 10 millioner euro fra EU. Pengene skal gå til langtidsstudier på 6000 personer, og til å koordinere et prosjekt mellom 14 samarbeidspartnere fra hele Europa.
- Utpekt som et av fem verdensledende forskningsmiljøer ved UiO.

Kilde: Universitetet i Oslo

anmelderredaktør: Morten Oftedal Schwencke
mortensc@universitas.no 977 73 328

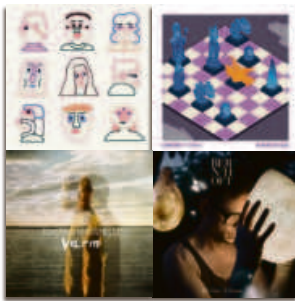
ANMELDELSER

Teater:

Universitas anbefaler (følg spillelista på spotify)

Ny norsk musikk

Playing To Lose - Lematire ft. Stanaj
Catchy og radiovennlig poplåt

We Have A Dream - Bernhoft
Nittedølingen tilbake med knallgod soul

Varm - Kristian Kristensen
Fantastisk stemmebruk i lengtende kjærlighetslåt

Kvinneforum - Kaja Gunnufsen
Sjarmerende og ærlig pop

Ibsens fremmede ripsbusker

Skuffer: De greske skuespillerene makter ikke helt å aktualisere Henrik Ibsens «Når vi døde våkner»

Hvordan går det når Norges kulturelle alibi tolkes av utenlandske teaterkompanier? Vi har anmeldt Ibsen på gresk og ungarsk.

Det kan vel vanskelig overdrives hvor viktig Henrik Ibsen har vært for den norske selvfølelsen. Ibsen har både blitt kalt realismens far og en av grunnleggerne av det moderne teateret, og har dermed sørget for et sårt tiltrengt kulturelt alibi for «vikinglandet» Norge. Annethvert år hylles han med egen festival på Nationaltheatret i Oslo og i år kan den 18 dager lange festivalen skryte på seg større internasjonalt fokus enn noen gang. Hele ti internasjonale gjestespill var invitert. Universitas tok på seg oppdraget å bedømme hvordan to av disse kompaniene klarte seg i møtet med nasjonalhelten.

Fra Hellas kommer oppsetning av OTAN EYIINHΞOYME EME'IS OI NEKPO'I / Når vi døde våkner, Ibsens siste skuespill. Den aldrende kunstneren Rubek, som har mistet sin kreative kraft, tar med sin unge kone Maia på ferie til gamlelandet. Her konfronteres de med sitt mislykkede ekteskap og en fordums muse. Det hele ender med et snøskred. Stykket er regissert av den unge fremadstormende regissøren Dimitris Karantzas.

Det andre stykket heter Gyermek / Barn, og er en ungarsk nedstrippet versjon av Et dukkehjem. Nora forlater sin ektemann på leting etter seg selv, etter å ha innsett at han ikke var den noble personen hun trodde han var. Stykket er satt opp av Dollardaddy's, et ungt ungarsk ensemble som setter opp klassiske stykker i moderne drakt. Begge stykkene spilles på originalspråk, men er tekstet.

Når vi døde våkner har sparsom scenografi, likevel legger regissøren vekt på det stedlige i stykket, og han har lagt seg tett opp mot Ibsen. Det at de befinner seg på et høyfjellssanatorium, og sammen med fokuset i konfliktene, for eksempel at de gikk rundt i Italia i hver sin fløy og ikke hadde noe å snakke om, virker fjern fra vår egen samtid. Selv kjærlighetskonfliktene, som bør ha potensiale i seg til å overskride tid og rom, virker umoderne. De greier ikke å revitalisere og aktualisere kjernen av dramaet, forholdet mellom liv og kunst, men henger seg opp i ytre staffasje. Også spillestilen til skuespillerne virker som noe av en annen tid. Mimikken og faktene er til tider overdrevne. Tidløsheten ved stykket forsvinner i alt dette, det fremstår arkaisk og påtatt. Om det er kulturelle preferanser for dramatisk stil, eller om Karantzas har en forkjærlighet for farse, er ikke godt å si, men fungere gjør det ikke.

I Gyermek / Barn er den lille scenen kun markert med en enkel seterekke på hver av de fire sidene. Skuespillerne går i vanlige klær og scenografien består av en enkelt stumtjener. Hele forestillingen hviler på samspillet mellom karakterene. Teatergruppen gjør en ypperlig jobb med å aktualisere Noras kamp, kanskje særlig fordi de utelater kostymer og fancy scenografi. I stedet for å fremstille Nora som en dame fra 1800-tallet fremstår hun mer som en troféfrue av i dag. En del av den moderne vrien er at Noras glansnummer har blitt til en trance-performance. Det er vanskelig å si om dette er ment som et komisk innslag, men grepet faller ikke i smak hos det norske publikum. Selv om denne vrien fremstår som et merkelig og noe kleint valg, greier Emöke Kiss-Végh, i sin strålende rolleprestasjon som Nora, å sørge for at det ikke faller igjennom. Dollardaddy's forsøket på å gjøre Noras kamp til en kamp av i dag fremstår troverdig.

Når Ibsen spilles på et språk man ikke forstår er det lett å henge seg opp i tekstingen, men holder en øynene på

Når vi døde våkner

Forfatter: Henrik Ibsen

Del av: Ibsenfestivalen

Sted: Nationaltheateret

Nedstrippet: Det ungarske ensemblet "Dollardaddy" fremfører en nedstrippet versjon av "Barnet", ikledd sivilt.

scenen, gjør også det visuelle seg gjeldende på en ny måte. Selv i en globalisert verden vil enhver kultur bringe med seg et visst sett med preferanser og regler for hva som er normalt og dette gjelder også innenfor teateret. Hva som er kultur og hva som er kunstnerisk frihet er ikke lett å få øye på for en utenforstående. Likevel, når det lykkes transcenderer det tid og kultur. Det ungarske Gyermek / Barn oppnår noe det greske Når vi døde våkner ikke makter, ved å ta seg friheter i sin fortolkning av teksten greier Dollardaddy's å få Ibsen i tale med nåtidens tidsånd. Karantzas derimot reduserer Ibsen til en historisk situert farse.

Mari Mjaaland
mari.mjaaland@universitas.no

FOTO: GELI KALAMPAKA

FOTO: CSENGE LIGETVÁRI

Hva: **Sopptur**
Når: **Helst nå**

Heidi Bang, journalist i Universitas

Ukas anbefaling

Sopptur

Det er høst og storstipendet er for lengst brukt opp, men frykt ikke– det går an å ha det gøy og samtidig gjøre nudlene litt diggere. Det er nemlig soppsesong. Noen forholdsregler til den ferske soppjeger – I likhet med lesesalen en uke før eksamen blir sopp fort fuktig og klam. Plukk i papirpose og kurv. Som det svakeste ledd i kollokviegruppa kan

en dårlig sopp forgifte hele kurven. Leveren din har nok å slite med, så sjekk fangsten din ved en soppkontrollstasjon (ja, det er faktisk en ting). Og viktigst av alt, for å finne de beste soppstedene må du forlate den trygge stien og gå dine egne veier. Litt sånn som studentene på Westerdals rettferdiggjør sine studievalg. Så kom deg ut i skauen!

Hva: **Karaoke**
Når: **Helst aldri**

Markus Slettholm, journalist i Universitas

Ukas advarsel

Jeg tilstår

Freia-uret har bikka ett. Det som skulle bli en livlig bytur ser ut til å ebbe ut i jakten på et kult sted uten kø. I et desperat forsøk på å redde kvelden foreslår en i gjengen: «La oss synge karaoke!». Ingen vil egentlig dra hjem, så forslaget mottas med spredt begeistring. Femten minutter senere synger du *La det swinge* for full hals og føler deg forbausende lik Bettan i sine glansdager.

Det er først når du åpner Snapchat dagen der på du forstår hvor lite det svingte. Din egen 120 sekunders *mystory* ønsker god morgen. Klientellet er i all hovedsak som tatt ut av kjærlighetslivet til Jokke fra Pondus, din versjon av MGP-sangen fra 1985 er forbausende lik Valgerd Svarstad Haugland sin og de få på din egen alder ler med den reneste skadefryd. Jeg innrømmer det: jeg foreslo å synge karaoke. Ikke bli med meg på byen.

Teater:

PRESSEFOTO: DANSSENS HUS

Kontraster: Forestillingen som varierer fra det mørke og mystiske til nakenhet og råskap klarer ikke å formidle budskapet mener Universitas' anmelder

Dyrisk og rått

We are here together er fabelaktig visuelt, men budskapet når ikke helt frem.

Ord blir knappe når forestillinger som Carte Blanches *We are here together* skal beskrives. Dansen er så fysisk og rå at det visuelle er vanskelig å beskrive med ord. Det er som om danserne vrenger seg ut av egen kropp, inn i andres kropp i intens utforskning av seg selv og andre. Det er groteskt og voldsomt, mystisk og intenst. Forestillingen oppleves imidlertid i overkant høykulturell og budskapet krevende å få fatt i. Har Carte Blanche blitt for moderne for sitt eget beste?

Mia Habibs «Gjallarhorn» er først ut av de to koreografiene i forestillingen. Scenen er mørk, og lenge er det eneste vi skimter av danserne refleksjoner i paljettkostymene og svake konturer. Lydene danserne selv skaper er magiske i samspill med lys og refleksjoner. Tilsynelatende ukontrollerte bevegelser, fall, hopp og sammenstøt preger begge koreografiene. Det fremstår som dyrisk, og man glemmer å se danserne som estetiske utøvere; de er urmennesker med voldsomme lyster og instinkter.

Bok:

Modig selvransakelse

Sakspapirer fra barnevernet er utgangspunktet for en vellykket utforskning av livsvalg og smertefulle minner.

Syv somre og femten vintre er kanskje liten i omfang, men er ikke lettlest av den grunn. Boka består av en rekke dikt som er ordknappe og finurlige i formen. De handler om jeg-personens glemte barndomsminner av en far som slår og en mor som svikter. Oppmerksomheten er rettet mot hvordan glemte minner påvirker hvordan vi har det og hva vi gjør. Språket er stakkato

og assosiativt, men skildringene er likevel detaljerte. Bokens kanskje sterkeste side er at man som leser blir presentert for bruddstykker av hendelser, og er nødt til å prøve å skape en sammenheng selv. Er ikke de fleste minner fra barndommen både flyktige og fragmenterte, selv om de preger oss?

I jeg-personens jakt etter mening og forståelse av sin egen barndom er kroppen viet mye plass. *Første gang noen sier: Har du opplevd noe følt? når de stanser hånda på vei ned i buksa mi* kjenner jeg igjen min kropp som hennes kropp – *Den utsatte kroppen alle papirene forteller om*. Syv somre og femten vintre gir et spennende innblikk i hvordan jeg-personen prøver å skape sammenheng mellom det som står skrevet i barnevernsmappa og kroppen hun lever med i dag. Det blir tydelig at kroppen er helt sentral for at hun skal forstå seg selv og klare å være intim med andre.

We are here together

Av: **Carte Blanche**
Scene: **Dansens hus**
Koreografi: **Mia Habib og Marco Evelin**
Tid: **22.-25.september**

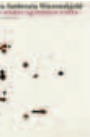
Etter det mørke og mystiske første verket, tørster publikum etter å virkelig se dansernes kropp. Ønsket blir til de grader innfridd. Marco Evelins koreografi byr på nakenhet og enda mer råskap. Hver muskel, hver anstrengelse, kommer til syne. Kontrasten er nesten overdreven. På scenen står en bøtte med honning, og danserne smører hverandre sensuelt inn. Så byttes innholdet i bøtta ut, og brått er danserne dekket i blod. Bløtdørstige villmenn stirrer sultent på publikum og nervøs latter bryter ut når danserne sakte går nærmere og nærmere. Før det blir svart.

We are here together lykkes i å provosere, men har problemer med å fortelle oss hvorfor. Hva koreografene forsøker å formidle er for publikum uforståelig. Vi får ikke taket på hverken hva første akts mystikk eller andre akts kroppsutforskninger egentlig symboliserer. Om ikke annet klarer forestillingen å bevege publikum. Forsamlingen forlater lokalet fulle av følelser og ubehag, men trolig også nokså forvirret. Budskapet drukner i moderne grep.

Maria Terese Kittilsen
maritkit@universitas.no

Syv somre og femten vintre

Av: **Ylva Ambrosia Wærenskjold**
Forlag: **Oktober**

Jeg-personen viser en modig nysgjerrighet overfor sin egen historie og hvordan dette preger henne i dag i relasjon til andre. Noen poenger gjøres kanskje litt vel tydelige, men dette veies opp av troverdigheten i beskrivelsene av jeg-personens indre prosesser. Diktene gir et viktig innblikk i livet til et barn som opplever omsorgssvikt, men skildringene er igjenkjennbare, og derfor også egnet til å forstå barndommens betydning mer generelt. På denne måten burde *Syv somre og femten vintre* også kunne vekke leserens oppmerksomhet rundt sitt eget indre arbeid.

Reidar Schei Jensen
reidarjs@universitas.no

Vår kulturkalender er anbefalt av

NEW YORK
nymag.com

29 sept Polakk i norge

Hvordan er det å være polsk i Norge? Geir Aas i forskningsrådet leder samtale med samfunnsforskere om Norges største innvandringsgruppe. **Kulturhuset 17: 00 - Gratis**

17 sept Norsk natur

17.09.16-15.01.17: På Samtidsmuseet kan du utforske naturen, uten å bevege deg så mye. Høres deilig ut. Tue Greenfort og Toril Johansen inviterer deg på «oppdagelsesferd», gjennom sine bilder og installasjoner. **Samtidsmuseet frem til 15. jan – 50 kr**

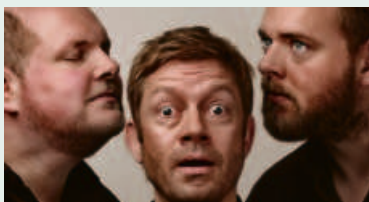
01 okt Oktoberfest

For tiende år på rad arrangeres oktoberfest på plassen utenfor Chateau Neuf. Konseptet går ut på å drikke øl, helst iført tradisjonell bayersk Lederhosen, eller andre utfordrende plagg. Det koster ofte litt å komme inn, og ølprisene er stive, men hva gjør vel det Kenny Herzlich & DJ Stimmung Schwung spiller skiver? **Chateau Neuf fra 12: 00 – Forskjellige priser**

01 okt Kollensvevet

01.10.16-31.10.16: Har du en Espen Bredesen i magen? Hver helg i oktober kan du oppleve «kollensvevet» uten all risikoen, ved å flyte ned Holmenkollenbakken på en line. Opplevelsen blir mer autentisk jo kaldere det blir i lufta. Godt sveis! **Holmenkollenbakken 12: 00–16: 00 – 730 kr**

04 okt Dilemma-show med RR

«Ta over økonomien til Chateau Neuf eller gå på opptaksprøver til BUFF?» De tre nå så folkekjære karene i Radiorepsjonen gir ut dilemma-bok, og inviterer til en litt annerledes boklansering. Trioen fremfører den populære radiospalten «Dilemmas» i liveform, og signerer boka di. **Gyldendal 18: 00 – Gratis**

Gi oss beskjed om arrangementer på epost: **universitas@universitas.no**

Ad notam

DØD DUE: Dette er en død due foreviggjort av vår fotograf. FOTO: INKOGNITO REDAKSJONSMEDLEM

Død due på Blindern

Duen ble funnet på Blindern campus, død og forlatt. Hvem som drepte den er uvisst. Er den lokal eller kommer den langveis fra? Det vet vi heller ikke. Trolig var den på feil sted til feil tid.

Ukas studentvin

REKER OG KRABBE: Jeg får lyst til å dra til Sørlandet, gå på bryggen og kjøpe meg kilovis av reker og krabber. Deretter ta turen hjem til mor og far, dekke bordet og servere denne vinen til.

Vinen er eksklusiv og fin og med svært lite sukker (eller tørr, som de sier). Og den er spesiallaget til kun ett eneste formål: Sammen med fersk sjømat.

Mener jeg, da. Er den verdt prisen? Den er helt i det øvre sjiktet av hva vi egentlig skal anbefale i denne spalten. Men hvis du skal imponere mor eller far, bror eller søster, kjæreste eller elsker, med reker og krabbe, så anbefaler vi denne vinen med på kjøpet.

Twin Island Sauvignon Blanc 2015
Pris: 145 kroner
Land: New Zealand
Alkohol: 13 prosent

Eskil Wie, utenriksredaktør i Universitas

Vi spør

av Boom Lorizzle

Ingen møtte på kjendisparty

SVFF-leder Henrik Mandelid sitter igjen med flere spørsmål enn svar etter at foreningens Jaa9 og OnkIP-konsert gikk i dundrende minus. Nå gleder han seg til en vill fredagskveld med Quizmaster Finn Bjelke.

– Hei, Henrik. Sondre fra Universitas som ringer. Jeg så dere var litt uheldig med artistbookingen til 25-årsjubileumet. 70.000 grunker i minus? Var det en ordentlig «Flue i suppa» eller?

– Faen, er dette baksiden? Ja, det kan nok stemme at det var en «Flue i suppa».

– Har dere nå økonomiske problemer eller er «Alt på stell»?

– Ting er på stell. Stort sett. Vi går litt i minus. Men sånn er det.

– «Sånn er livet». Skulle dere ønske at

hele konserten bare hadde «Glidd forbi»?

– Ja.

– Hva skjer med at SV-folk digger gammeldagse «Stank Ass Ho»-deLillos og ikke er litt mer «Partysvenske»?

– Nei, si det. Det må du nesten spørre SV-folk om. Men vi håper deLillos skal samle alle «neste sommer».

Har dere noen nye «Kjendisparty» på gang eller?

– Ikke foreløpig. Men vi jobber med det.

– «Føkk ferie» lik-

som, hva går ned på «Fredag» da?

– Hva som skjer på fredag? Da er det Quiz med Finn Bjelke.

– Så dere går for det eldre publikum på Quiz også? Det er «Såå Gangsta» da!

– Mhm.

– «Hold balla»! Håper dere «Break even» og igjen blir «Konga på Høyen». Jeg skal i hvert fall ikke være en «Hatefull Faen». Men vil du vurdere din stilling?

– YES, absolutt. Vi vurderer stillingen etter hvert eneste «kjendisparty».

baksiden@universitas.no

QUIZBRØDRENE

- Hvilken norsk komiker er i løpet av det siste året satt to ganger på glattcelle og denne uken måtte møte i Oslo tingrett?
- I 1994 tok en norsk syklist VM-gull i landeveisrykting, ti år senere tok hennes søster bronse i samme øvelse. Hva het de to søstrene fra Telemark til etternavn?
- Hvilken sang har følgende verselinje: «Så samles vi på valen, seiren, vet vi, at vi får!»?
- Hva het tv-serien, skrevet av forfatter Arne Berggren, som gikk på TV 2 fra 2008 til 2010? Charlotte Frogner spilte hovedrollen, og Lise Fjeldstad, Kim Haugen og Anne Marit Jacobsen hadde også roller.
- I hvilket fylke ligger Torsken kommune?

- Hva er navnet på en dansk øy mellom Jylland og Fyn, som kanskje er spesielt kjent for sin potetproduksjon, og den ene delen av en dansk kleskjede som har utsalg blant annet på Steen og Strøm i Oslo?
- Hva heter potet på henholdsvis svensk, dansk, tysk og fransk?
- I hvilken film regissert av Martin Scorsese sier hovedkarakteren Travis Bickle «You Talkin' to me?»?
- Hvilken gruppe rovpattedyr har det vitenskapelige navnet Ursidae?
- Hva het USAs første kvinnelige utenriksminister?
- Hvem er kjent for sitatet «Arbeiderpartiet er faen ingen søndagsskole.»?
- Hvilken bok av Ernest Hemingway handler om Robert Jordan som deltar i den spanske borgerkrigen og har

- i oppdrag å sprengte en bro?
- Hvem var den første i verden til å gå alene og uten etterforsyninger til både Nordpolen og Sydpolen.
- Hvilke tre grunnstoffer inngår i fotosyntesen?
- Denne uken starter forhandlingene mellom tre østlandsfylker om å slå seg sammen til en region. Denne regionen vil ha omtrent 1,2 millioner innbyggere. Hvilke tre fylker er det snakk om?
- I hvilket land ligger vinregionene Arruda, Douro, Setúbal og Torres Vedras?
- Hva betyr det latinske uttrykket «In vino veritas»?
- Hvilket norsk selskap skjuler seg bak forkortelsen DNV? Selskapet er i dag fusjonert med tyske Germanischer

av **Vegard R. Erikstad, Kenneth Solberg og Anders R. Erikstad**. Tidligere junior-norgesmestre i quiz

- Lloyd og bruker forkortelsen DNV GL.
- Rosenborg tok nylig sitt 24. gull i fotball. Hvilket lag, som rykket opp til Tippeligaen før årets sesong, ligger meget godt til å ta medalje?
 - 17 år gamle Casper Ruud har den siste tiden fått stor oppmerksomhet for sine prestasjoner i hvilken stor verdensidrett? Hans far, Christian Ruud, markerte seg også i denne idretten på 1990-tallet.

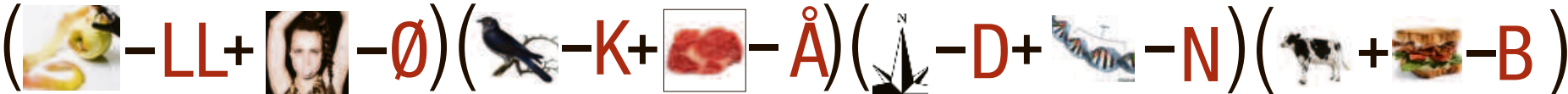
SVAR/DOM

- 0-4. Kook:** HERREGUD DA. Hva SKJER. Så sjuuukt flaut for deg! Skam. (Noora ser ned på deg.)
- 5-9. Student:** Du er kanskje ikke kook, men litt dust. That's for sure. Husk at lesesalen er åpen også på søndager.)
- 10-14. Førsteamanuensis:** Nååå snakker vi. Lett, motiverende klapp på skuldra. Keep it up
- 15-20. Professor:** Kort applaus! Ikke la det gå til hodet på deg.)

1. Kristian Valen 2. Anita og Monica Valen 3. Internasjonalt 4. (Monica heter i dag Valvik) 5. Samsø, kjeden heter Samsø 6. Samsø, kjeden heter Samsø 7. Potatis, kartoffel og pomme 8. Taxi Driver (1976) 9. Bjørn 10. Madeline Albright 11. Haakon Lie, partisekretær i Arbeiderpartiet (1945-1969) 12. For Whom the Bell Tolls/Klokkene ringer for deg (1940) 13. Borge Ousland. Nådde Nordpolen i 1994 og Sydpolen i 1995 14. Oksygen, hydrogenn og karbon 15. Østfold, Akershus og Buskerud 16. Portugal 17. I vinen er det samhet, eller lignende 18. Det Norske Veritas 19. Brann 20. Tennis

Rebus

av karinator

HINT: Deilig å være norsk. Send løsning universitasdesk@gmail.com
FORRIGE LØSNING: «Vil du kjøpe fotballrues hus?» Det klarte blant andre Marianne Lindbeck, Max Blæst og Håkon Ross! Grattis, folkens. Stodig innsats.